Ч. 82 (14.625). Львів, четвер 15. квітня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 223-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . . 30.00 „
Річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

НА ЕСПАНСЬКИХ ФРОНТАХ.

ПІД МАДРИДОМ.

Генерал Кейпо де Ллано заявив перед мікрофоном, що національні війська відбили вчора наступ червоних на університетську дільницю та Каза дель Кампо. Червоні втратили 4 повзи і 8-ох убитих.

НА ПІВНОЧІ.

Червоне командування північної армії повідомляє: На відтинку Алява національні війська потерпіли великі втрати, на відтинку Ейбар вони дуже активні. На фронті Бурґосу сильна артилерійська перестрілка. На відтинку Ескамплеро артилерія знищила укріплені становища національних військ.

Авас подає, що на відтинку Уркіоя червоні здобули важні національні становища і нині досвіта відбили національний протинаступ. Червоні втратили 150 убитих і 600 ранених.

Навпаки національний комунікат твердить, що червоні заатакували національні становища під Уркіоєю, але мусіли відступити перед протинаступом, залишаючи на побоєвищі 100 убитих. Національні війська відбили також червоні наступи під Мотерією, де полягло 200 червоних.

КОРАБЛІ БОМБАРДУЮТЬ

Як подає Авас, два національні кораблі обстрілювали вчора шлях Валенсія—Барсельона, але не спричинили поважніших шкід.

ЛІТАКИ ТАКОЖ.

Авас повідомляє, що — не зважаючи на непогоду — червоні літаки виконали під Мадридом кілька налетів на становища національних військ, наражуючи їх на прикрі втрати. Коло Ґвадаляхари червоні літаки знищили кільканацять національних вантажних самоходів на шляху до Мандайона.

5.000 УБИТИХ ЗА ДВА ДНІ.

Авас повідомляє: Полонені вояки червоної армії заявили у національному штабі, що за два минулі дні червоні втратили на відтинку Ескоріялю 5.000 убитих і коло 15.000 ранених.

ТОРГОВЕЛЬНІ ПЕРЕГОВОРИ В БУРҐОСІ.

Авас повідомляє, що в Бурґосі почалися торговельні переговори між представниками німецького уряду та національного еспанського. Переговори присвячені усправненню товарообміну.

БЛЬОКАДА БІЛЬБАО.

НАЦІОНАЛЬНІ ЧЕРВОНІ ТА БРИТІЙСЬКІ КОРАБЛІ НА БАСКІЙСЬКИХ ВОДАХ.

Сім національних воєнних кораблів від трьох днів бльокує Більбао та деякі менші пристані в Біскайському заливі. У віддалі 3-ох миль, себто на еспанських територіяльних водах, сторожать найгрізніші національні кружляки „Альміранте Сервера" і „Канаріяс".

Баски вислали кілька суден з Більбао, але на вид гарматніх дул з „Альміранте Сервера" і „Канаріяс" вони вернулись до пристані. Виявляється, що батерії гармат уставлені над берегом не можуть спинити національних кораблів.

Чотири англійські контрторпедовці й один підводний човен контролюють береги Біскайського заливу. До них прилучився в понеділок величезний англійський кружляк „Гуд". Один англійський транспортовець хотів зблизитися до пристані в Більбао, але коли зявився „Альміранте Сервера", він мусів завернути до пристані Сент де Ліль.

Що принесуть нові японські вибори?

Як подає Домеі, напруження між урядом та партіями Мінсеїто і Сеюкай зростає. Рішення уряду про розвязання парляменту, звернене проти партійництва, тому його підтримала організація Шовакай та Національна Ліґа. Зацікавлення зосереджується тепер коло виборчої акції, її можливих вислідів та її впливу на загальне положення. Суттю теперішньої кризи є конфлікт між партіями більшости, що намагаються вдержати теперішній стан, і чинниками, що бажають національної реформи.

„Ніші-Ніші" передбачує, що вибори не змінять укладу сил у новому парляменті. Перед розвязанням парляменту Мінсеїто мала 205 послів, Сеюкай — 172, Шовакай — 24, Суспільна Народня Партія — 18, Національна Ліґа — 11, Тококай — 9, інші партії 8; незалежних послів було 18. „Ніші-Ніші" припускає, що на випадок успіху партій Мінсеїто і Сеюкай, опозиція здобула би до 380 мандатів.

Супроти такої можливости уряд Гаяші мусів би податись до димісії, або знову розвязати парлямент. Якщо ні, він хіба зорганізував би нову ґрупу та співпрацював би з одною або кількома вже іст[н]уючими партіями.

Побут Шахта у Брюсселі.

Президент німецького державного банку д-р Шахт приїхав учора до Брюсселі. Зібраним на двірці представникам преси заявив він, що приїхав ревізитувати губернатора бельгійського Національного Банку. Можливо, що свій побут у Брюсселі використає д-р Шахт, щоб перевести розмови з премієром Ван Зеляндом. Ще вчора був д-р Шахт на авдієнції у короля, опісля відбув нараду з президентом бельгійського державного банку Франком, який передтим нараджувався з премієром Ван Зеляндом. Опісля Франк видав на честь д-ра Шахта снідання, на яке прибув м. ін. міністр фінансів Деман.

Розмови мін. Шахта відбуваються довірочно. Як зачувати, Німеччині йде головно про те, щоб запевнити собі довіз товщів і міди з бельгійського Конґа. До брюссельських розмов д-ра Шахта привязують специяльне значіння з огляду на те, що премієр Ван Зелянд, піднявшись завдання перевести досліди над міжнародним господарським положенням, вперше має змогу навязати безпосередній звязок керманичем німецького господарства.

Комуністична бібула в божниці.

У литовському містечку Сіроґаля поліція найшла у божниці під проповідницею багато комуністичної бібули.

Окружний суд у Ковні засудив на 4—5 літ вязниці 6-ох комуністів і 2 комуністки, що належали до фабричної ячейки і кольпортували комуністичну літературу.

—o—

ПОЛЬСЬКА ЧОТИРОЛІТКА.

У Вістнику Законів ч. 15. з 2. березня ц. р. оголошено два закони з дати 24. лютого 1937. р., а саме під поз. 96 закон про інвестиції з державних фондів в 1937. р. і під поз. 97 закон про дотації на річ фонду народньої оборони. Оба ті закони творять одну цілість і є якраз основою так званої польської чотиролітки, себто пляну великої економічної розбудови центрального осередку Сандомир впродовж років 1937—1940 разом з розбудовою оборони кордонів. Обі ці справи великої ваги і тому слід про них ширше заговорити та зазнайомити з ними наше громадянство.

Проблеми інвестиційної політики в останніх роках стали актуальними не тільки в Польщі. Належать вони до підставових питань економічної політики і обхоплюють не тільки безпосередню інвестиційну діяльність держави, але теж і цілу низку засобів, якими треба підсилити ініціятиву цілої народньої господарки, отже й ініціятиву приватних одиниць. Однак приватна ініціятива і приватні засоби не вистарчають, якщо йде мова про великі видатки для оборонних державних цілей та створення широких можливостей для розвою продуктивної праці. Ці речі вимагають інвестування величезних капіталів, яких приватна ініціятива і підприємчивість не всилі достарчити.

Оба згадані закони є наче вступним кроком, що формулує державні оборонні і господарські інвестиції в означений плян, в плян, що в найближчих роках буде дальше розвиватися аж до закінчення першого етапу в 1940. р. Це т. зв. перша польська чотиролітка. Про цю справу появилася недавно накладом варшавського тижневика „Польска Господарча" цікава публікація: „До господарської перебудови" — „Напрямні державних інвестицій", де зібрано промови в соймі і голоси поодиноких ресортових міністрів; вони творять неначеб урядовий коментар з насвітленням великого інвестиційного пляну. У публікації подано обширну промову мін. скарбу Квятковського в соймовій буджетовій комісії 5. лютого ц. р. для узасаднення інвестиційного пляну. Дальше йдуть промови чи заяви мін. військових справ Каспшицького, мін. комунікації Ульриха, мін. хліборобства Понятовського, мін. торгу і промислу Романа і мін. суспільної опіки Косцялковського, що порушують і насвітлюють поодинокі відтинки інвестиційного пляну.

В економічній розбудові зробила Польща досі одно велетенське діло — Гдиню. Гдиня перед кільканацяти роками, убога маленька рибальська оселя — сьогодні понад 100 тисячне місто і найбільша морська пристань на Балтику. Коштувало це сотки міліонів зол. і буде ще чимало коштувати. А склалися на це податники цілої польської держави. Це був один етап польської економічної — і не тільки економічної — політики: вікно у світ і доступ до світа. І нині ніхто інший, як тільки творець Гдині мін. скарбу і віцепремієр Квятковський є головним автором другого величезного пляну — створення т. зв. центрального осередку Сандомир, до чого якраз мають послужити цитовані на вступі закони, чи пак польська чотиролітка.

Державний буджет на рік 1937/8 дає у видатках звичайних і надзвич. суму 2,316,479.000 зол. і є зрівноважений. У цьому буджеті є і перший видаток на інвестиції з державних фондів на р. 1937. в сумі 264 мілонів зол., в чім найбільші позиції: 56 міліонів на залізничі інвестиції, 50 міліонів на будову шляхів і мостів та їх консервацію 150 міліонів на інвестиції з фонду праці. В наступних роках в міру потреби будуть ті видатки зростати, а покриття знайдуть вони в державному буджеті. Дотації на річ фонду народньої оборони в 1937-1940 рр. винесуть один міліярд золотих і будуть покриті з кредитових операцій. Сума всіх інвестицій з державних фондів у найближчих чотирьох роках має дійти щонайменше до 2.400 міліонів зол. і таку суму держава має у тому часі змобілізувати.

Сама сполука обох законів — інвестиційного і оборони — вказує, що рішальні чинники польської держави поставили у першу чергу постулят скорого скріплення оборонної сили держави. Як другий постулят іде справа систематичного упромисловлення краю для скріплення оборонної спроможности держави та для абсорбції приросту населення, для розміщення безробітних і створення можливостей перетворів сирівців на вартости вищого ряду. Врешті згідно зі словами мін. Квятковського лучиться з цим постулят перестрою господарської структури у тому напрямку, щоб зактивізувати пасивні з господарського огляду полоси краю, щоб затерти чи зменшити великі економічні ріжниці між заходом і сходом, щоб використати механічну енергію шляхом електрифікації і газифікації та обниженою коштів продукції і зробити господарку рентовною.

У виконанні цього великого пляну — як кажемо — подуманого передовсім під кутом оборони держави, твориться новий центральний промисловий район у корінній хліборобській Польщі у трикутнику Сандомир—Радом—Кельце з осідком у Сандомирі над Вислою, що має стати теж осідком нового упромисловленого воєвідства. Засяг цього промислового району обійме теж вічну частину західної Галичини здовж правого берега Висли від Розвадова по Тарнів. У цьому районі сконцентрується ввесь великий промисл Польщі, не тільки той, що звязаний безпосередньо з обороною держави. Побудують великі залізничі магістралі і шляхи для автомобілевої і возової льокомоції, що побіжуть зі заходу на схід і з півдня на північ та будуть перехрещуватися в Сандомирі. У звязку з тим розбудують рівнож і водну сітку.

Для підчеркнення величини польської інвестиційної чотиролітки разом з обороною слід навести деякі інформації з промови мін. Квятковського в соймі з 5. лютого ц. р. з інших держав: Інвестиції, пляновані у Франції у відношенні до цілого буджету включно з інвестиційним пляном дали в 1936. р. 19 прц., в Бельгії дотичний відсоток на 1937 рік дає 20 прц. В Чехословаччині буджетові і позабуджетові інвестиції дають тепер 19 прц. глобальної суми видатків, в Італії 15 прц., при чому там деякі інвестиції виконуються зі спеціяльних фондів, що їх не оголошується. В Австрії відповідний відсоток для цивільних інвестицій давав в останньому часі неціліх 4 прц.

В Польщі на 1937. рік буджет і позабуджетові інвестиційні видатки, обчислювані подібно як в інших державах, обіймають глобальну суму у висоті около 2,900 міліонів зол., а інвестиції з диспозиції державних чинників коло 800 міліонів зол., що творитиме 27.5 прц. — отже значно більше, як в інших державах. Це відношення у минулому році давало коло 20 прц.

Виходить, що на ріжні інвестиції — оборона, комунікації, електрифікація, газифікація, промисл, хліборобство, будівництво, піде у цьому році коло 800 міліонів золот., сума дуже велика, як на сили польського народнього господарства.

Намічений плян чотиролітки зачинають вже здійснювати і він без сумніву причиниться до значного оживлення господарського життя в Польщі. Оживиться грошевий ринок, а з ним промисл і торговля. Зискає дещо і хліборобство, хоч не в такій мірі як інші галузі народньої господарки і не всюди однаково, а вже найменше на т. зв. непольських „кресах". Зменшиться дуже значно безробіття і знову тільки передовсім у тих околицях, що будуть тереном упромисловлення — отже в центральній Польщі і частині західної Галичини, себто на чисто польських землях.

Намічена і вже започаткована польська чотиролітка є тільки вступом до ще більшої господарської розбудови Польщі, яка має в дальшому слідувати. Робиться це не лише з оглядів на автаркію (самовистарчальність) сьогодні у світі таку модну, як і з інших оглядів, може більше реальних, що у спокійних, нормальних часах з економікою не багато мають спільного. Є це постійна загрова для Польщі, що йде зі сходу, і де вже від довшого часу переводять ріжні пяти- і чотирилітки. Не без впливу є тут теж і польський національно-політичний момент, що виливає з теперішнього напрямку польської внутрішньої політики і який каже всіми засобами скріпити поляків як націю. До цього має служити і започаткована чотиролітка.

Д-р Степан Баран.

ПЕРЕХРЕСНІ ВПЛИВИ В ЕВРОПІ.

Женева, 5. квітня 1937.

В Женеві закінчують розкішну палату Ліги Націй, безперечно одну з найкращих будов світу. Чи має вона лишитися вавилонською вежою нового часу? Спільної політичної мови члени Ліги ще не знайшли, томуто Японія та Німеччина мусіли покинути Женеву. Спільної мови між Італією і Московщиною не може очевидно бути, національна ідея з большевизмом не може мати нічого спільного. У працях Ліги беруть фактичну участь дві великі европейські держави: Англія і Франція. СССР ані великою, ані европейською державою не є. Це їй не перешкоджає мати рішальний вплив на Париж і деякий вплив на Льондон, невеликий безпосередній і досить поважний посередній через Францію. Московська засада в Европі є: без нас, значить проти нас. Коли приняли Москву у Женеву ця засада торкається теж Ліги, принаймні почасти.

Справу Абісинії вирішено без Женеви, і в значній мірі проти Женеви. Справу неінтервенції в еспанській війні вирішуть в Льондоні, всі намагання дель Вайо і Літвінова, французького і в останнім часі мексиканського уряду втягти Лігу до еспанських справ не мають успіху. Ці справи вирішують без Женеви, і не так, як того бажалиб держави міродатні для женевських рішень. Відносини між Бельгією, Францією та Англією були устійнені в рямцях Ліги,але зміни цих відносин Бельгія перевела поза Женевою не проти женевських статутів, але й не вяжучись приписами про взаємну допомогу. Теж саме торкається італьо-югославянського пакту. Коли його залегалізують пізніше в Женеві, то цим залегалізують лише довершений факт, довершення якого в межах Л. Н. стрінулоб напевно упертий опір Франції та Московщини. Помирний характер цього пакту, як і кожного спрямованого посередньо чи безпосередньо проти московських впливів в Европі, не підлягає сумнівові. Твердження „Ізвестій", що цей пакт потрібний Італії, щоб мати спромогу перекинути частини війська з югославянського кордону на французький та розпочати „нову авантуру" смішні. Югославія поновила лише своє зобовязання не починати ніяких нових переговорів з Угорщиною не порозумівшись з іншими учасницями конференції, але дуже можливо, що такі переговори з Угорщиною для Югославії по її порозумінні з Італією цілком непотрібні. Наскільки Мала Антанта втяглась в сферу впливів протилежних угруповань великих держав, мадярський ревізіонізм не має для неї безпосереднього значіння. Дотогож він спрямований у найменшій мірі проти Югославії, яка остаточно забезпечує себе проти нього порозумінням з Італією.Отже в цім відношенні вона інших учасниць Малої Антанти властиво не потрібує. Не потрібує вона очевидно і французької оборони ані проти Угорщини чи Габсбургів у Відні, ані проти Італії.

Білгородська конференція принесла Франції не менше розчаровання ніж Московщині. Перед самою конференцією „Журналь де Женев" подав телефонічне повідомлення свого париського кореспондента, де між іншим говориться: „Три уряди мають безумовно висловитися про пропозицію, яку зробив їм кілька місяців тому французький уряд. Він пропонував заключити між Францією та трьома державами Малої Антанти пакт взаємної допомоги. Чехословаччина та Румунія (особливо перша) були прихильні умові такого роду; але останнє італьо-югославянське порозуміння буде мабуть перешкодою до її заключення... Італія дала до зрозуміння, що умову про взаємну допомогу не можна получити з італьо-югославянським порозумінням". „Ле Тан" намагається затерти враження цеї політичної поразки Франції заявляючи, що вона моглаб запропонувати Малій Антанті пакт взаємної допомоги лише тоді, коли такий пакт уже іствував би між самими трьома державами Малої Антанти. Але більш отвертий париський „Ле Соар" просто заявляє, що на білгородській конференції засада двобічних умов перемогла засаду колективної безпеки. Римська „Трібуна" повідомляє навіть детально, що Чехословаччина намагалась підтримати французьку пропозицію але стрінула опір Югославії та Румунії.При цім додає, що Париж, Прага і Москва хотіли втягти Югославію до конфлікту, який був би цілком противний її інтересам...

Новий успіх політики держав, які московська преса зневажливо називає „голодними", на південнім сході Европи, що недавно ще був неподільною доменою французьких і російських впливів, відновляє дуже цікаве питання, звідки беруть свої сили держави, що устійнили вісь Рим-Берлін для політичної боротьби в Европі проти західних держав, що мають безмірно більші грошеві і матеріяльні засоби взагалі. Яким чином Італія по значній витраті енергії в абісинській війні та праці в новодобутій країні здобуває одну по другій політичні перемоги серед держав довкола Середземного моря, що недавно ще брали участь у санкціях? Цей вплив замітний у мусулманськім світі, у Туреччині, у Греції, почасти в латинській сестрі, Румунії, нарешті в Югославії.

Не є випадком, що порапалівська Німеччина так довго схилялась під версайським ярмом, як довго лишалась у приязних відносинах з Московщиною, хоч франко-московські відносини в тім часі були досить ворожі. Так само Італія відогравала другорядну ролю між союзниками у світовій війні, як довго дотримувала приязних відносин з Московщиною. Та обставина, що відносини між Англією і Францією з одного та Німеччиною і Італією з другого боку залежать у значній мірі від відносин цих обох груп великих держав до Московщини, доводить найкраще що між самими великими державами непереможних протиенств нема і що справа їх порозуміння є лише питанням про ізоляцію Московщини.

Зрештою відношення західних держав і до Московщини і до великих національних держав не є одностайне. Шлях до пакту великих держав веде безперечно від римсько-берлінської вісі до Парижа через Льондон. Редактор „Журналь де Женев" П. Е. Бріке, що відбув разом з численними іншими журналістами подорож з Мусоліні єм по Африці, пише тепер, що відомости про англьо-італійські противенства не відповідають дійсности, що „джентельменське порозуміння" між цими державами є в повній силі, та що до італьо-югославянського порозуміння не моглоб ніяким робом дійти без попередньої згоди англійського уряду, який мав досить впливів у Білгороді, щоб це порозумінняударемнити. Отже гратуляції льондонської преси з приводу нього так само щирі як і невдоволення париської преси. Тим більшою є поразка московських впливів в Европі і тим більшою є перемога національної ідеї.

М. Данько.

У ЦАРСТВІ СТАЛІНА.

СОВІТСЬКА ФЛЬОТА.

(Офінор). З нагоди катастрофи нафтового пароплаву „Советская Арменія“ на Каспійському Морі „Ізвестія“ пишуть, що цей нездатний до плавби корабель виплив не зважаючи на заборону управи бакинської пристані. З такої самої причини інші 4 кораблі згинули за останніх два роки. Таких пароплавів Каспійське Пароплавство має 43, але не зважаючи на заборону та часті нещастя, вони перевозять часом по 600 пасажирів. На жаль не большевицьких достойників.

ВИБОРЧА АҐІТАЦІЯ І ЗАСІВИ.

(Офінор). Зміст совітської преси свідчить недвозначно про те, що нову конституцію запроваджено дуже невчасно; приготування до виборів виявили з одного боку опір місцевих урядів, а з другого боку небезпечний настрій немосковського населення. Посилення партійної акції в часі весняних робіт причиняється до занедбання та припізнення їх. „Ізвестія“ з 24. III. подають такі характеристичні відомости: „В Озівсько-Чорноморському краю в минулому році засіяно до 15. III. 1.173.000 гектарів, а в цім році лише 103.000 гектарів. Крим спізнився на 5 днів, цілком невдовільно розпочався засів у Дніпропетровщині та Одещині. Керманичі партійних організацій на півдні по свому зрозуміли рішення загальних зборів Центрального Комітету про політичну роботу і відсунулись від сільського господарства, від найповажнішої теперішньої справи: засіву ярого збіжа.

—o—

І В ПАЛЕСТИНІ АРЕШТУЮТЬ КОМУНІСТІВ.

В руки поліції попала листа членів нелеґальної комуністичної партії. Арештовано кількадесятьох арабів і жидів. Серед арештованих є теж чужинці, яких видалять поза границі Палестини.

По широкому світі.

Італійська рада міністрів ухвалила вчора утворити корпус граничної сторожі та виасиґнувала 18,000.000 лірів на будову летунського майдану в Ґенуї та 400,000.000 на розвиток міжнародньої телефонічної сполуки.

Французький уряд зайняв до питання бльокади Більбаа таке саме становище як британський.

Коло норвеських побереж морські та повітряні сили одної держави (місцева преса не називає її) переводять якісь таємничі маневри.

—o—

За поліпшення сільського господарства.

(Голос у дискусії).

З великою цікавістю перечитав я статтю п. Андрія Качора („За раціоналізацію наших господарств“) у „Ділі“ з 28. березня, де автор слушно стверджує, що „ми нічого крім порпання в землі не вчилися і тепер мусимо це надробити“. Нація, яка не має своєї державности, здана виключно на свої власні сили; крім того вона мусить ті сили втроє напружувати, щоб дорівняти в осягах нації державній. Українці мають те щастя (часом воно стає їхнім нещастям), що живуть на найбільш плодючій землі, і тому, коли повестиб на ній раціональну господарку, то український селянин повинен би матеріяльно стояти куди краще, як його сусіди. Коли добробут іде при тому в парі з культурним розвитком, то напевно скоро відпалиб ті всі матеріяльні клопоти, які нині сушать голови ріжним управам Просвіти, Рідної Школи, Товариства Допомоги Інвалідам і т. д., бо свідоме й заможне селянство напевно прийшло би з матеріяльною допомогою всім народнім установам.

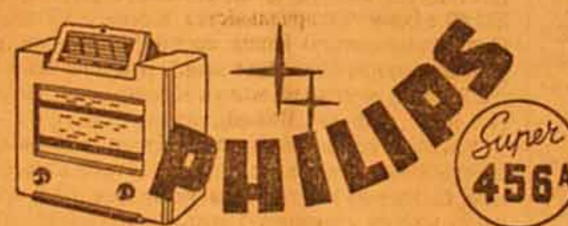
Залишати всю працю над економічним піднесенням села тільки господарським установам, Сільському Господареві чи кооперативам, булоб несправедливим перетяженням їх. До економічної праці повинен станути і ширший загал. Сільський Господар може бути „мозком“ такої праці, але до неї треба притягнути як рядовиків свідомих господарів, у першу чергу відповідно підготоване учительство і духовенство. Власне про господарське вишколення нашого духовенства хотів би я сказати два-три слова.

Перебуваючи перед роками в рільничій академії у Вінніпеґу, здивувало мене дуже, коли одного дня на лекцію про молочність коров та про судження рас худоби прийшло кільканацятьох питомців і брали участь у лекціях разом з нами. Спершу трохи дивно виглядало, коли молодий священик з обойчиком виводив бичка на клясову арену, але опісля мусів я признати, що це знаменитий помисл учити питомців практичного господарства. „Бачите — сказав мені один з них — ми йдемо на фарми, маємо стати не тільки духовними провідниками наших парохіян, але ми повинні теж уміти дати й господарську пораду, коли зайде потреба...“

Чи священичі господарства на наших землях ведуть раціональну господарку? Чи мають

священики зі свого поля такий дохід, який вони повиннїб мати? Чи є багато священиків зразковими господарями і прикладом та вчителем для своїх парохіян?

Можливо, що українські питомці переходять практичні господарські курси, про це я не знаю. Але все таки булоб цікаво почути на цю тему голос котрогось зі священиків. Коли видвигаємо гасло економічного піднесення села, раціоналізації сільського господарства, то напевно велику ролю в цій праці відіграє наше духовенство, яке у нас заступає стан заможніших господарів. **Д-р В. Ю. Кисілевський**, Льондон.

ЛЕВ ЯСІНЧУК. 2

АМЕРИКАНСЬКА УКРАЇНА

У СВІТЛІ „ПРОПАМЯТНОЇ КНИГИ“.

ПОЧАТКИ Й РОЛЯ ҐАЗЕТИ „СВОБОДА“.

Серед затишної природи на цвинтарі в галицькому селі Пеняках, брідського повіту, красується величавий памятник, що його здвигнув у память — Український Народний Союз в Америці. Старший чи молодший перейде попри цей памятник і подивується: що за диво; американський Союз ставить памятник у галицькому селі! Комуж це? Ось напис:

> „Тут спочиває о. **Григорій Грушка**, піонір української еміграції, перший редактор „Свободи“ й організатор Українського Народного Союза в Америці. Від 1906 р. парох у Пеняках. † 18. IV. 1913 р.“

Ось, хто це був той Грушка. Це один з перших українських священиків в Америці, де був парохом у Джерзі Ситі Н. Дж. Він то „зорганізував“ 1893 р. часопис „Свободу“[3]) і відтак своїм розумом, проворністю й передбачливістю[4]) підготовив основання У. Н. Союзу.

В домі цього о. Григорія Грушки в Джерзі Ситі зложили статут і 22. лютого 1894 р., в день Юрія Вашинґтона, відбулися в Шамокін Па перші Загальні Збори нового товариства, що його назвали тоді „Руский Народний Союз“.[5]).

Хто не мав нагоди приглянутися життю українців в Америці, тому важко навіть представити собі, що значила і значить „Свобода“. Це одинокий український щоденник поза межами рідного краю і тримає в зацікавленні українськими справами малощо не 100-тисячну українську масу. „Свобода“ будила сонну українську іміграцію, кидала в її втомлене серце, що вянуло від туги за рідними сторонами, перші гасла національної єдности, запалювала в тих серцях іскру перших свідомо-національних проблисків, учила організації. Вже в тому часі, коли „Свобода“ почалася, вона — не називаючи по імені — ширила соборність на практиці. Посилала своє друковане слово всюди там, де жили українці, — чи то на рідній землі, чи на еміґрації. Тим чином вона обєднувала всіх українців на світі. Вона посилала свої сторінки до Бразилії там осілим українцям, бо:

> „так ми хотілиб, щоб вони не забували своєї мови й віри, щоб читали українські газети і книжки, щоб ходили до української церкви і дітей своїх по українськи навчали“ (стор. 54).

А відтак іде постійна рубрика п. з. „Вісти з Бразилії“. Довгими роками ллються на сторінках „Свободи“ неймовірні жалі зпід пера людей, яких віродостойність безсумнівна. Нпр. о. Кизима пише:

> „Кольоністи дочекалися вже трохи кукурудзи і гарної фасолі — от і все. Але вже з голоду не будемо гинути. Багато, дуже багато наших людей вигинуло, а що дітей пропало в руках бразилійців, то один Бог знає! Тати і мами продавали свої діти за кілька мільрайсів, або за трохи муки...“ (стор. 54).

„Свобода“ була одиноким організаційним звязком між Бразилією і рештою українського світу.

Таким самим лучником і вчителем була „Свобода“ і для Канади. Ось заходить висланник У. Нар. Союзу на первісне українське господарство: це невеличка хата над річкою, а замісць комори — віз; під возом кухонне знаряддя, а між ним один горнець прикритий... „Свободою“! Дивні, інколи жахливі для чужинців звичаї, що їх привезли українці на канадійську землю з рідного краю, старається „Свобода“ справити, не жалує терпких докорів. Бо жаль збирає її, коли в еміґрантському домі у Вінніпеґу сидять наші іміґранти „в одягах краєвих, з волоссям довгим, брудні, нуждені“, а одна жінка, то й загрозила мужеві, що „втопиться, або повіситься, як він посміє собі волосся обстригти...“ (стор. 57).

Опікункою показалася „Свобода“ для наших українських родин з Борщівщини та інших околиць, що попали на гавайські острови, нібито як контрактові робітники, а в дійсности як невільники. Треба було незвичайного завзяття в тодішнього редактора І. Ардана, треба було

[3]) Пишу слово „зорганізував“ у лапках, бо о. Грушка був зразу сам редактором, складачем, друкарем та адміністратором. — **Л. Я.**

[4]) О. Макар (амер. священик) каже про о. Грушку: „малий Гриць, але розумний“. (Зі спомину в Деяка Голода, стор. 259).

[5]) Д-р Л. Мишуга „Український Народний Союз“, стор. 195.

„Денікін дав большевикам змогу завоювати Україну".

ЦІКАВИЙ ГОЛОС ШВАЙЦАРСЬКОЇ ПРЕСИ.

Передова стаття у відомому щоденнику „Журналь де Женев", розглядаючи відношення еспанського національного уряду до меншин, зокрема до басків, переводить цікаву анальогію з українським недавнім минулим.

„Один історичний примір — пише він — повинен би рішуче вплинути на Франка у тому напрямі, щоби він дійшов до порозуміння з басками, заспокоюючи їхні автономістичні домагання. Нехай він згадає долю Денікіна. Коли той генерал вирушив з Криму, Україна відділювала його від большевиків. Українська демократична республика запропонувала алілянс і поміч російському націоналізмові. Та Денікін уважав, що його завданням є відреставрувати „единую" імперію царів на всій її давній території. Він трактував українців як бунтарів і витрачував силу на те, щоби знищити тих, які могли бути його союзниками. Не диво, що коли Денікін перейшов Україну, він був за слабий, щоби перемогти большевиків. Він лише запевнив перемогу большевикам, кинув Україну під большевицький чобіт, а себе наразив на програну. Він дав большевикам змогу завоювати Україну і запропастив Росію".

—o—

Тернопільське воєвідство у світлі статистики.

„Глос Польскі", що виходить у Тернополі, подає такі статистичні дані про Поділля:

ПОВЕРХНЯ І ГУСТОТА НАСЕЛЕННЯ.

Тернопільське воєвідство обіймає 16.532,9 км² поверхні і начислювало в 1931 р. 1,600.406 осіб, з того 766.091 мужчин (47,8 прц.) і 834.315 жінок (52,2 прц.). Густота населення в 1931 р. підскочила до 96,8 на 1 км² (в 1921 р. 88 осіб на 1 км²). Тепер густота населення сягає до 102 особи на 1 км², бо річний приріст у тернопільськім воєвідстві сягає 15.000 і число населення зближається до 1,700.000 осіб. Міських громад є 36 (у станиславівськім воєвідстві 28), сільських збірних громад 169, громад 1.207, місцевостей 3.739 (на 100 км² 22,6 місцевостей).

МОВА І ВІРОІСПОВІДАННЯ.

Населення Поділля ділиться так: 586.603 римо-католиків (36,7 прц.), **871.971 греко-католиків** (54,5 прц.), 134.117 жидів (8,4 прц.) і 7.165 осіб іншого віроісповідання (0,4 прц.).

Польської мови вживає — як подають статистичні дані — 789.114 (49,3 прц.), **української мови 401.963 (25,1 прц.), руської 326.172 (20,4 прц.)**, жидівської з гебрайською 78.932 (4,9 прц.), иншої 3.017 (0,2 прц.).

По містах мешкає 271.784 особи, на селі 1,328.622. Тернопіль начислював у 1931 р. 35.644 мешканців, з чого **6.849 греко-католиків** (19,2 прц.), 14.611 римо-католиків (41 прц.), 13.939 жидів (39,3 прц.), і 169 инших (0,5 прц.). Польською мовою говорило 27.712 (77,8 прц.), **українською** 1.743 (4,9 прц.), руською мовою 1,153 (3,2 прц.), жидівською з гебрайською 5.002 (14,0 прц.), иншою 30 (0,1 прц.).

У менших містах римо-католиків 37,2 прц., греко-католиків 28,4 прц., жидів 34 прц., инших 0,4 прц. Польською мовою говорило 55,4 прц., **українською 11,1 прц., руською 10,2 прц.**, жидівською з гебрайською 23,1 прц., иншою 0,1 прц.

По селах живе 484.143 римо-католиків (36,4 прц.), **798.110 греко-католиків** (60,1 прц.), 39.862 жидів (3 прц.), 6.039 инших (0,5 прц.). Польською мовою говорило 630.540 (47,4 прц.), **українською 374.028 (28,1 прц.), руською 300.980** (22,7 прц.), жидівською з гебрайською 19.377 (1,5 прц.), иншою 2.635 (0,2 прц.).

Майже одна третина населення тернопільського воєвідства доходить до 10 років та багато більше не вміє читати та писати. 68,1 прц. вміло читати і писати, 1 прц. вміло лише читати, 29,8 прц. не вміло читати ні писати. Сам **Тернопіль має 15 прц. неграмотних, менші міста** 21 прц., а села аж 34.4 прц. З хліборобства жило на Поділлі 79,5 прц. населення.

змобілізувати американську й австрійську публичну опінію, щоб добитися в 1900 р. закону про уневажнення вимушених контрактів! Доля гавайських українців могла ще краще поправитися, коли осілий там український лікар-киянин, Микола Будзиловський, по двох роках осідку увійшов як голова до гавайського сенату. На його внесок сенат порішив розпарцелювати праліси в його кавовій плянтації в окрузі Олаа саме на наділи для українців. Тільки, що вони не мали ніякого капіталу й не могли з того скористати (стор. 61).

А хіба знає хто з нас, що українці воювали в американській армії на Филипінських островах? Та що для них теж заступала все найдорожча „Свобода", що ....нежданa

Із почти прийшла ми.
Роздер — і тихо читаю,
Нібн лист дрібний від мами".

Так пише український вояк, Федір Кохан, що під впливом „Свободи" доходить до такої думки, стрічаючи під український Свят-вечір филипинських кипоtчиків: „Колиж прийде той час, що під українським прапором позлітаються українські вірли боротися за волю і долю України..." (стор. 62).

Хто зна, чи не перша „Свобода" зпоміж українських часописів приносила вісти, писані до неї ще в 1895 р. із „Зеленої України", з Владивостоку про те, як там і на суміжному Сибірі проявляється й одшає українська думка (стор. 70).

(Далі буде).

З життя наших установ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВИДАВНИЧОЇ КООПЕРАТИВИ „ВОГНІ".

VII. звичайні Загальні Збори вид. кооперативи „Вогні" відбулися 28. м. м. при участи понад 50 членів. Збори відкрив і проводив ними голова Надзірної Ради кооп. дир. Ю. **Шепарович.** Звідомлення з діяльности кооперативи склали по черзі члени управи д-р **Р. Мармаш** (загальне звідомлення), **Е. Струк** (касовий звіт) і Я. **Гладкий** (звідомлення з видавничої праці). Вид. кооп. „Вогні", основана в 1931 р., поклала собі за ціль, по зліквідуванні Українського Пластового Уладу, дати українській молоді в руки відповідну лектуру при допомозі журналів та інших видань, спертих на основах пластової ідеольогії та на плеканні традицій Українського Пластового Уладу.

Під цю пору видає кооператива місячник „Вогні", ідеольогічний журнал молодого покоління, призначений для високо-шкільної молоді і частинно для старшого громадянства. Цей журнал виходить від 1931 р. Від січня 1936 р. появляється другий журнал для середне-шкільної молоді, який стрінувся з великою прихильністю і самих читачів і критики. Крім цього видано на 1937 р. календарець „На Сліді", двома накладами у 2.000 прим.

Діяльність кооперативи за звітовий рік пройшла з повним успіхом. Кооператива, головно заходом Надзірної Ради, увільнилася від своїх давніших зобовязань, що сягали понад 2.000 зол., наладнала діло- і книговедення, поширила свої видання та замкнула рік ще й надвишкою в сумі 266.88 зол., що творитиме резерву на дальшу розбудову видавництва.

Після звідомлень управи і контрольної комісії розвинулася річева дискусія, в якій забирали голос: проф. Левицький, м-р Старосольський, проф. Павлюх, інж. Сербин, п. Бойковський, інж. Павлюх, п. Паліївна, п. Трешневська та інші. Після того принято відповідні постанови. Загальні Збори одобрили діяльність кооперативи, признали Управі і Надзірній Раді абсолюторію та вкінці приняли буджет кооперативи на 1937 р., що передбачує нові видатки на поширення видавництва.

—o—

Номінація львівського воєводи.

Президент Польщі призначив остаточно тернопільського воєводу д-ра Білика на становище львівського воєводи на місце Бєліни Пражмовського.

Ревізії й арештування уЛьвові.

Агенція „Всхуд" повідомляє:

Від довшого часу ведено у Львові політичну акцію у справі створення т. зв. „суцільного фронту". Цією акцією кермувала у Львові начальна робітнича рада, що інспірувала теж на терені Львова низку протидержавних виступів. Вони проявлялись у ряді професійних союзів, у Лізі оборони прав людини, в часописі „Робітнича Трибуна" і т. д. Внаслідок діяльности цих організацій адміністраційна влада припинила діяльність кількадесятьох союзів і повела дохоження. Перед кількома днями влада перевела низку ревізій та арештувань між діячами, яких акція мала прикмети прокомуністичної або протидержавної роботи. З доручення прокуратора окружного суду у Львові, по переведенні ревізій влада арештувала: адв. д-ра Самуеля Герштaля, д-ра В. Ямпольського — співробітника „Трибуни Робітничої", Яна Щирека — редактора „Робітничої Трибуни", адв. д-ра Станислава Дреиґевича, Ігнатія Фляйшмана зі союзу кельнерів, І. Горна зі союзу пекарів, Стефана Кокольського зі союзу шоферів, Мойсея Шрекенгамера та О. Шляґера зі союзу пекарів. При ревізії в арештованих та інших осіб забрали обтяжуючий матеріял. Влада веде слідство.

Слідчий суддя звільнив по переслуханні адв. д-ра Герштaля, ред. Щирека, Ст. Кокольського та адв. д-ра Дреиґевича.

Слід згадати, що адв. д-р Гершталь є сидиком видавничої спілки „Нова Праса" при вул. Сокола ч. 4, що видає такі часописи: „Век Нови". „Експрес Вечорни" і „Недзеля Рано".

Відозви й комунікати.

НЕ ЗАБУДЬМО І ПРО НИХ!

З недалекими Великодними Святами відізвались уже хорі через свій комітет і безробітні через свій. На чергу приходжу і я з моєю просьбою-відозвою, як опікун політ. вязнів. Відзиваюся до цілої Української Родини, зокрема до тих, яким фінансова спроможність дозволяє справити собі Великодні Свята. У цей день любови, бо за це головно вломинаюся, прошу, зачисліть до своєї рідні, якій свята справляєте, ще бодай одну особу, чи то з хорих, які нікого на світі не мають, щоб хто їм сказав тепле-щире слово, що не забуває за українську кров, — чи то безробітного, для якого Великдень без доказу любови Української Родини буде днем більшої розпуки, ніж звичайний будний, голодний, холодний день, — чи вчисліть до своєї родини, а за це я прошу, вязня, що нікому не пожалується, що за дар любови у нікого проситись не буде, а брак цієї любови глибоко відчує особливо у Великдень. Тому прошу за дар любови і кошт свяченого, який у Вашій Рідні випаде на одну особу, пожертвуйте на свячене для політ. вязнів. Не бійтеся, ВП. Панство, що за багато пришлете, бо й будні вимагають гроша, чи то на лік чи на доживлювання політ. вязня.

Складаю всім Жертводавцям за дотеперішні жертви велику подяку, а з Христовим Воскресенням найкращі побажання.

Жертви прошу слати до „Зем. Банку" на конто 500.170, або до „Дністра" на конто ч. 12 з дописком: о. Леонтій Куницький, Львів, вул. Руська ч. 3. Бібліотека д-ра Степана Федака.

о. Леонтій Куницький.

Львів, 15. квітня 1937.

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

Здоровля людини в її зубах.

Зуби є незвичайно важним чинником для здоровля людини. Від них залежить добре травлення їжі, бо добре роздрібнений зубами корм значно влекшує працю шлунка і не перемучує його. Колиж зуби хорі, спорохнявілі та діраві, вони стають джерелом усяких прикростей для їх власника. Такі зуби є передовсім нездібні роздрібнити як слід корм, що непокусаний іде до шлунка і надмірно його перемучує. Це провадить згодом до ріжних схорінь шлунка, як затяжний катар чи чиряк. Хорі та діраві зуби вважають лікарі, головно в останніх часах отвертою брамою для всякого роду заразків, що дістаються ними до крови, спричинюючи недуги далеких органів тіла, головно серця, нирок та суглобів. Неменше важні для даної людини є огляди естетичні, бо з хорих та спорохнявілих зубів буває прикрий запах з уст, що викликує нехіть та огиду окруження до таких осіб.

Найбільш поширеним схоріннням зубів у людини це їх порохнявіння. Цієї недуги майже вема у звірів і то навіть у домашніх. Здоровля зубів є залежне від відпорности його шкливної поволоки. Вона є сильна тоді, коли має в собі багато вапна і вітаміни Д. Діти, що споживають відповідну кількість товщів, в яких саме є вітаміна Д, менше хорують на порохнявіння зубів, ніж ті, що їдять лиш „худі" страви. Саме тому найздоровіші зуби мають індіяни та ескімоси, хоч ціле життя не чистять собі зубів. В їхній поживі є багато товщів, що мають доволі розпускальних в товщах вітамін (А, Д, Е) і мінеральних солей, головно вапна.

У людей, в яких пожива більш вирафінована, виступають частіше порохняві зуби.

Здоровля зубів залежне є також від будови зуба, а та знову від загальної відживи даної особи. Тому, щоб охоронитися від порохнявіння зубів, треба споживати відповідну кількість товщів, що мають у собі вітам. Д, яка зміцнює будову шклива зубів і довіз вапна до нього.

На підставі найновіших дослідів причиною порохнявіння зубів бувають також останки їжі, що залягають в устах, розпадаються там на шкідливі для зубів кваси. Найшкідливіша тут молочна кислота, що повстає з розпаду страв, які мають багато цукру (гол. хліб, мучні страви, чоколяда, цукорки, тістечка тощо).

Молочна кислота розпускає тверде шкливо зубів і влекшує доступ заразків хоріб до внутрішніх, мякших частин зуба. Там вони вже скоро спричинюють смерть живої тканї зуба, її порохнявіння та гниття. Тому є конечно мити часто зуби, головно на ніч, щоб рештки страв, розкладаючись в роті на шкідливі кваси, не нищили шкливної покриви зубів. Б. Г-й.

——o——

Людоїди в Африці.

Хоча кольоніяльна влада в Африці твердить, що людоїдство в Африці вже викорінене, а чорні африканці відзвичаїлися зовсім від смаку людського мяса, проте ще й тепер деякі подорожники потверджують цей жахливий звичай поїдання людського мяса у деяких околицях середньої Африки.

Один подорожник дослідив, що в бельгійськім Конго за 18 місяців його побуту найдено 108 чорних з повитинаними частинами тіла, а багато пропавших в таємний спосіб не віднайдено зовсім. Спричинників жахливого злочину канібальства місцева кольоніяльна влада не могла найти, бо муринські начальники сіл та жреці-чародії ніколи про ніщо подібне „не знали", дарма, що комісар для розслідження справи найшов коло одного села свіжо покраяне тіло жертви.

Підозрівають, що людоїдством займається в краю коло джерел р. Конга якась таємна організація, що на її чолі стоять місцеві чародії. Мурини-людоїди вбивають та поїдають свої жертви серед спеціяльного обрядового свята; серце і печінку пожертих людей чарівники сушать і вживають потім як ліку. Характеристичне, що чорні не поривають вже білих людей, щоб тим не викликувати репресій зі сторони кольоніяльної влади, а задовольняються мясом чорних земляків і то не зі свого села, а з чужих.

Істнування людоїдства в середній Африці потверджує й те, що в липні 1935 р. повісили в м. Вамбаї 34 чорних тубильців, котрих прилапали на людоїдстві. Як бачимо вікові нахили муринів дуже тяжко викорінити, тимбільше, що людське мясо має бути дуже смачне, куди смачніше від звіриного.

Кров і жіноче молоко.

Як відомо, людська кров не є однакова у всіх людей. Недавно розріжнили фізіольоги 4 групи крови. Це має дуже важне значіння головно при т. зв. трансфузії крови, коли кров одної людини вливають до жил другої, скровавленої нпр. по тяжкім зраненню. Тоді можна вжити до переливу крови тільки крови тої самої групи, що й потребуючий крови, бо коли чужа кров має іншу групу, то виступає явище т. зв. аґлютинації крови, коли під трійливим впливом чужої групою крови, червоні тільця крови хорого, що йому вливають кров, зліплюються, затикають кровоносні судини, а це спричинює смерть. Тому можна хорому вливати до жил лише кров тої самої групи, або кров четвертої групи „О" (зеро), що годиться з усіми іншими групами (т. зв. А, Б, АБ).

В останніх днях два париські лікарі де Рів'єра і Коссович подали до відома свої досліди над звязком крови і жіночого молока. Вони кажуть, що жіноче молоко має також подібні групи як кров. Згадані лікарі виказали, що й молоко кормительки може викликати зліплювання крови годованого немовляти, тоді, коли їхня кров належить до ріжних груп. Буває це тому, що з крови переходять до жіночого молока відповідні трійливі субстанції. Часом можуть бути ріжні кровні групи навіть з рідної матері і немовляти.

Значіння того відкриття може показатися важним, бо воно прояснило би незнані досі части недуги, особливо кишково-шлункові у пригрудних немовлят.

По відкриттю цього звязку між групами крови і жіночим молоком, в деяких дитячих шпиталях у Парижі почали лікарі досліджувати, чи справді та теорія відповідає правді. Покищо ця справа ще остаточно нерішена. Для матерей є ця справа дуже важна, бо звязана із здоровлям немовлят. Два згадані лікарі пропонують, щоб не приймати мамки не прослідивши групи її крови і дитини, а тоді можна буде оминути прикрих для немовлят недуг і розладдя у правильному її розвою.

З ЖИТТЯ ЗВІРЯТ.

І СЛОНИ ХОРУЮТЬ НА ГРИПУ.

Епідемія грипи, що шаліла цього року в зимі майже по цілому світі не минула теж звірів. Багато звірів, що живуть в зоольоґічнім саді в Парижі, занедужало на грипу, м. ін. занедужали і слони. Ветеринарі ствердили в них грипу і порадили подати хорим „звіряткам" гарячого вина. Кожний слон дістав бочілочку гарячого вина. Заживши кілька разів такого „ліку" слони почулися значно ліпше і видужали.

СЛОН — ЛАСУН.

Віденський цирк Буша уладив спеціяльну виставу для дітей. Дирекція замовила в одній цукорні 3 тис. пампушків, щоб ними обдарувати по виставі своїх малих глядачів. Один слон, що чекав на коридорі цирку на свій виступ занюхав пампушки у скрині, виважив хоботом віко і за 10 мін. зїв 1,500 пампушків! Других 1.500 пампушків врятувала припадково служба, коли ввійшла тут.

НОСОРІГ — ВОРОГОМ ЦИВІЛІЗАЦІЇ.

Звірі, що живуть в далеких джунглях і не знають часто здобутків людської цивілізації, у зустрічі з нею почуваються ніяково. Така сцена боротьби первісного хижака з новітньою цивілізацією трапилась недавно в Африці на залізничій лінії Мольбасса-Найробі. Напроти льокомотиви у русі вибіг з джунглі велитенський носоріг із дивною завзятістю і розюшенням кинувся на паровіз. Ясно, що звір упав забитий, а його велитенське тіло треба було цілу годину усувати з залізничого шляху.

——o——

СКАРБИ ФАРАОНІВ У ВАРШАВІ.

Французький Інститут східної археольоґії в Каїро, подарував варшавському університетові частину старих викопалин з Ідфу в горішнім Єгипті з вдяки за співпрацю в копальняних працях учених з варш. університету. Викопалини походять з часів т. зв. нової держави (1600—340 літ перед Христом). На дар складаються три деревляні домовини-гробівці, кілька кольорових масок з мумій, гончарські вироби та всякі посудини щоденної потреби.

——o——

З КРАЮ І ЗАГРАНИЦІ.

— У С.С.С.Р. також задурманюються наркотиками. Нещасні громадяни „раю на землі" стараються заступити брак приємних життєвих вражінь штучними хоробливими переживаннями в наркотичнім оголомшенні. В останніх днях совітська влада викрила в Москві централю торговлі наркотиками. Торговці „заказаними насолодами" мали контакт із заграницею, деякі достойники з Г.П.У. про це знали, лише дивилися на це „крізь пальці".

Наркотиками затроювались головно вищі сов. урядники та „надійна будуччина" С.С.С.Р. — комсомольці.

— В Америці у м. Бредвель в Канаді найшли в покладах ріні кістяк людини зовсім скаменілий. Будова черепа, довжина кісток вказують, що найдений кістяк належав до людини зперед 10 тис. літ. Це перший кістяк прадавньої людини, що його найшли в Америці.

— В Канаді яких 10 прц. всього населення — це безробітні і їх рідні.

— Найбільший приріст населення в останньому році (1936) виказала Голяндія. На кожних 1.000 мешканців там прибуло за рік 16.3 нових. На другім місці йде приріст населення в Польщі — (11,3 на кожних тисяч мешканців), потім Литва (8,9), Німеччина (8,3), Латвія (5,7), Анґлія (5,5), Франція (2,3).

В Польщі приріст населення є помітний головно в найбідніших сферах населення, тому цей приріст збільшує загальну нужду й безробіття.

— В Америці заведення Форда випустили 25-міліоновий самохід. З тої нагоди Форд призначив 25 міл. долярів на добродійні цілі для своїх робітників (шпиталі, мешкальні кольонії, школи тощо).

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Людина, що загубила память.

Світова війна, що сколихнула підвалинами цілого світу, залишила по собі не тільки міліони людських жертв, але й чимало ріжних життєвих трагедій, що тільки іноді завдяки щасливим обставинам виходять на денне світло. Такою тихою трагедією була теж історія одного мадярського українця, що про неї розписались недавно будапештенські часописи.

Чимало на світі людей, що найгарячішим їхнім бажанням — це пережити якісь дивні, таємничі й неймовірні пригоди. Але є теж люди, що їх лукава доля хватає у свої тверді і немилосерні руки і кидає на життєвому морі як горіховим лушпинням, аж поки принагідно не вине кудись на незнаний беріг, в інші життєві умовини. Такі життєві розбитки живуть іноді цілі роки не маючи змоги освоїтись серед чужих, ні віднайти мосту, що ним моглиб вони вернутись у давне тихе, скромне життя. Доля сама творить життєвих героїв і сама інсценізує для них сценарі неймовірних пригод. Щойно химерний, припадковий усміх долі може знову привернути давні умовини.

Воєнна заверюха.

Таким горіховим лушпинням у руках долі був Степан Козар із села Гальгамочія на Мадярщині. Довелось йому пережити пригоди, що мабуть навіть таке у снах скромному молодому селянському синові не верилось. Разом з іншими односельчанами пішов він на війну боротись за „короля і державу" та з глибокою тугою вичікував цієї хвилини, коли зможе вернутись до родинного села до своєї старенької матусі. Зі своїм полком гонведів брав участь у ріжних боях, аж підчас великої офензиви на російському фронті в Галичині пережив він випадок — який перевернув днюм дотеперішнє його життя. Підчас приступу вибухла недалеко Козаря російська граната. Товариші, які перебігали в наступі попри закріваваленого Козаря, були переконані, що він убитий. Навіть нікому на думку не прийшло, що Степан Козар живе. Такі теж були звіти підстаршин: в урядових звітах появилось біля його прізвища таке коротке і таке трагічно вимовне словечко: „впав".

Родина якийсь час оплакувала „небіжчика", а коли в родиннім селі Козаря поставила громада памятник жертвам війни, на мармуровій таблиці появилось золотими буквами прізвище Степана Козаря, який згинув геройською смертю на полі бою.

Іван без землі і без імени.

Минули місяці й роки. Школа інвалідів у мадярському місті Вац дістала дуже дивного клієнта і вихованця. Був це вояк, якого ранила і присипала підчас наступу граната. Лікарям удалося з важким трудом і посвятою видерти раненого з лабет смерти. Одначе жахливий випадок затер усі сліди давнього життя раненого вояка, який оглух, занімів і загубив ще при тому й память. Не міг собі нічого пригадати, не міг навіть написати свого прізвища. Від цієї хвилини, коли його привезли до лічниці і коли він віднискав притомність, все здавалось йому омотане в якусь темну, важку мряку і хоч як висилював свою память, нічого не міг собі пригадати з давнього минулого. Мадярська влада поробила ріжні заходи висвітлити тайну безіменного вояка. Дарма, ніхто його не знав, ніхто до нього не признавався. Не було іншої ради, як вигадати незнайомому нове імя і прізвище. Назвали його Іваном Витязем (Героєм) а регент Горті велів призначити йому виїмково високу інвалідську ренту.

Ілюстрація в часописі.

Може й справді загадка безіменного вояка з Вацу булаб залишилась на завжди загадкою, якщо один мадярський часопис не попав би на щасливу думку помістити на видному місці знимку Івана Витязя.

Сила преси в нинішних часах справді могутня. Одним із найкращих прикладів є саме історія з Іваном Витязем. Сірий газетний папір із знимкою невідомого вояка залетів аж до далекого глухого підкарпатського села. Один молодий парубок прочитавши підпис під знимкою, почав уважніше приглядатися до знайомого лиця. Почав у памяті нагадувати... і раптом кинувся прожогом до свого господаря:

— Цеж мій дядько Степан! — почав кричати очудованому селянинові над самим ухом. — Я віднайшов дядька Степана!

Память людини будиться.

Перед кількома днями відвідав Іван Витязь чи пак Степан Козар своє родинне село. Це було видовище, що кожному глядачеві витиснуло неодну горячу сльозу з очей. Одного дня посадили Івана Витязя на віз без ніякого попередження про місце й мету подорожі і повезли до родинного села. Ввесь час переживали супровідники німого інваліда зворушливі хвилини пробудження. Іван Витязь дивився широко відкритими очима на околицю, яка йому чимраз більше виглядала знайома. Його німі знаки ставали все дужче схвильовані: — Кудиж дівся цей ліс, що онде простягався в яру? Справді, на цьому місці був давніше ліс, але його в післявоєнних роках — зрубали. Під самим селом зустрінув віз тамошній учитель. Іван Витязь усміхнувся і почав своїм супровідникам показувати, як йому колись учитель намняв чуба.

Ціле село було на ногах. Німий інвалід бачив чимраз більше знайомих лиць. Раптом зіскочив Витязь із возу і метнувся до найближчої групи людей, кинувся в обійми своєї старенької матері. Стара спрацьована рука почала пестливо гладити голову дорогого сина.

— Я знала, Степане, що ти вернешся, я вірила, що ти живеш.

А син дивився в матір як у картину і ловив кожне словечко, не знаючи, чи з радости сміятись чи плакати.

Тепер коли Степан Козар відшукав своє загублене минуле, мусів одночасно знайти міст, що лучив би його життя, у якому витворилась 22-літня прірва непамяти. За той час познайомився він із молодою дівчиною та одружився. Почувався щасливим, працював і пробивався крізь життя. Громадська рада його родинного села рішила залишити прізвище Степана Козаря на памятній таблиці. Бо хоч власник цього прізвища живе та заслуговує він, щоб його прізвище писалось золотими буквами між прізвищами воєнних героїв.

Бо він був справді героєм трагічного життя.

—o—

Святочні бажання за посередництвом „Діла"

Подаємо Шановним Читачам до ласкавого відома, що як і минулими роками, з нагоди цьогорічного Великодня відкриваємо окрему рубрику святочних бажань для Вп. наших Читачів і Прихильників.

Надіслані бажання помістимо у святочнім числі „Діла". Кошти бажань: 2 золоті до розміру 15 слів та 20 сотиків за кожне слово понад 15 слів.

Сподіємося, що наше Шановне Громадянство використає цей дійсно вигідний і дешевий спосіб святочних бажань та з нагоди цьогорічного Великодня пригадається своїм дорогим і близьким своякам, приятелям, товаришам, знайомим і т. д.

Бажання, за які належитість просимо надсилати рівночасно з текстом, приймаємо до 28. квітня 1937. року.

Дитяча каторга.

Франція славна від давна своїми каторгами для вязнів засуджених на довголітні важкі роботи в Гуяні. Та тепер чималого шуму наробила у французькій пресі справа дитячої каторги. Цілий шум викликала смерть малолітнього злочинця Абля Роже, відданого до державного, виховного дому в Ейсі. Ціла справа схвилювала сильно французьку прилюдну опінію. Париські часописи подають докладні подробиці про звичаї, які панують у дитячих „виховних домах", що їх зовсім справедливо називають дитячими каторгами.

В Ейсі панували справді неймовірно жахливі умовини. Малих вихованків, які чимнебудь провинились перед начальством виховного дому, саджали до вогкої, темної пивниці, кували руки й ноги, били а гарячу, гидку юшку давали всього раз на чотири дні. Згаданий Роже Абель провів у такій пивниці 150 днів і вмер на наглі сухоти. Париські часописи запевнюють, що такі випадки зовсім не відокремлені а навпаки є буденним явищем у виховних домах.

Французький міністр справедливости Рікар виїхав до Ейсу, щоб перевести контролю і слідство у справі смерти малолітнього Абля. Міністр заповів, що всі виновники, хочби займали навіть високе становище, будуть гостро покарані. Сам режім „виховних домів" мусить бути основно переорганізований, щоб дитячі каторги були справді виховними домами.

Очевидно, в Ейсі на приїзд міністра відповідно приготовились. Всі кімнати, робітні і пивниці були вичищені, вимиті і виглядали зовсім добре. Співробітник „Парі Соар", який приїхав разом із міністром, заявив у присутності директора вязничого дитячого заведення, що готов подати докази на те, що теперішні умовини сильно ріжняться від тих, які були давніше.

Директор запевнював, що до пивниць не саджали вже вихованків 30 літ. Журналіст закинув директорові в очі брехню. Міністр попросив, щоб журналіст подав усі докази й документи. Ціла справа набрала величезного розголосу і скомпромітує мабуть чимало осіб.

СМЕРТЬ СЕРЕД ЦВІТІВ.

Панна Фереоліна Абіон була манекіном у відомім париськім магазині моди. Не тільки її приятелі, але майже цілий Париж говорив про її незвичайну красу. Під впливом своїх поклонників рішила молода дівчина покинути скромну посаду манекіна і спробувати фільмової карієри.

Тому, що вона була справді красунею, то дістала вона дуже легко посаду у фільмі, але крім маленьких роль не могла здобути ніякого поважнішого успіху, бо не мала зовсім мистецького таланту. Молода адептка Х. музи дуже скоро відчула це на власній шкірі, бо з одної фірми мусіла переходити до другої, заробітки ставали чимраз менші, ощадности топилися як весняний сніг, аж вкінці давній манекін-красуня опинилась на вулиці.

Нещасливій „зірці" залишилось ще кількасот франків. Вона накупила за всі гроші цвітів, принесла їх до свого скромного мешкання в Отей і напилась вероналю. Щойно по кількох днях знайшли її трупа серед одурманюючого запаху цвітів.

Якщо знаєте, що „Просвіта" пригортає до себе інші наші установи, то допильнуйте, щоб ті установи зложили на „Дар Просвіті".

ПЕРЕГОВОРИ З ВІТОСОМ?

Польська преса пише, що заступник керманича сільського сектора ОЗН, колишній посол і голова парляментарного клюбу „Пяста" за часів уряду Вітоса виїхав у політичних справах за кордон. З тією самою місією виїхали визначні представники „Строніцтва Людового". Тому теж в останній хвилині „Іскра" не оголосила статті проти „Пяста".

ЯК ФРАНЦІЯ ПЕРЕПАЧКОВУЄ ЧЕРВОНИХ ДОБРОВОЛЬЦІВ?

Спеціяльний кореспондент „Газета дель Пополо" описує свою подорож поїздом ч. 77, що курсує між Парижем та еспанським кордоном і перевозить постійно транспорти добровольців. Цей поїзд називають популярно „червоним поїздом". Він забирав зі собою до недавна 2 вагони добровольців, якими опікувався спеціяльний провідник. Добровольці висідали в Перпіняні, мешкали хвилево в колишнім шпитальнім будинку. Коли ж дістали еспанські пашпорти, виїздили до Еспанії самоходами.

ЄГИПЕТ ПОЗБУВСЯ КАПІТУЛЯЦІЇ.

Загальна комісія капітуляційної конференції в Монтре розглянула в середу 14. ц. м. проєкт конвенції, що його предложила єгипетська делегація. Комісія одноголосно приняла ст. 1. проєкту конвенції про повне скасування капітуляції в Єгипті. Текст цієї статті устійнить редакційний комітет, що введе ще дрібні зміни.

——о——

КЛОПІТ АНГЛІЇ З ФАКІРОМ.

НЮ ДЕЛЬГІ, 14. 4. ПАТ. Підготова до енергійної кампанії проти факіра Іпі, провідника індійських повстанців вже кінчиться. У Вазірістані команда зосередила 4 бригади піхоти в силі 33 тисяч багнетів. Крім того призначено дві летунські ескадри з Мірамшаг і Манцай.

З відчитової салі.

Д-р Ярослав Гординський: „ПОВІСТЬ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ". Виклад у Т-ві ім. Могили.

Мик. Хвильовий, найбільший провідник післявоєнної України, захопився большевицькою революцією, оспівував її, і за сміливість писати правду — заплатив життям. За Хвильовим довгий гурт повістярів звеличував громадянську війну, але високомистецький твір на цьому тлі дав тільки Юр. Яновський („Вершники"), далекий від агітації. Забезпеку від неї дала кільком письменникам сатира (Юрій Смолич, Петро Панч).

Коли большевицький уряд узявся за реалізацію революційних досягнень, головнож почав нову економічну політику („НЕП"), а революційні гимни замінилися в щоденну пісеньку — українські повістярі засновують романи на тлі нових політично-економічних порядків. На цьому тлі вони аналізують взаємини полів, сімю, право дитини, справи релігії і віри і т. д. (дуже талановито написане „Місто" Вол. Підмогильного).

Большевицький уряд накладає на все свою руку. І лякаючись і бажаючи використати письменство для своїх цілей, наказує авторам шукати теми романів в індустріялізації і колективізації. Тоді вже тільки дуже великий талант може охоронити письменника перед пониженням рівня (Ів. Ле „Роман Межигірря").

Прийшли нові утиски: уряд розвязав усі літературно-мистецькі угрупування (рр. 1932-33) і сам Сталін приказав письменникам безумовно вихвалювати всі большевицькі порядки. При тому Сталін подбав про дві гарантії: догляд за справою доручив Постишеву (1933. р.), москалям і жидам наказав писати по українськи. Почався очевидний упадок, серед якого тільки визначні таланти ,і то втікаючи до минулого (Смолич „Наші тайни"), або уникаючи сюжету (Йогансен, Слісаренко), дають щось цінне.

Прелегент мусів поборювати великі трудноші, опановуючи величезний матеріял, насвітлюючи творчість повістярів, шукаючи провідних ліній. Автор студії „Жіноче питання в повісти Радянської України" (Бібліотека „Дзвонів" ч. 19) опанував ці труднощі. З великою користю для авдиторії він зясував важкі умовини, в яких розвивається література на Радянщині і показав на зразках, як тамошні повістярі, стрічаючи від уряду перешкоди в тематиці й сюжеті, поставили техніку й композицію повісти так високо, що досягають рівня вселюдського мистецтва.

Д. Л.

Читайте „Діло"!

НОВИНКИ.

— **Найкращі лиси, пелерники** виконує і поручає **Ю. Гаушевський, пл. Капітульна ч. 3.,** тел. 254-46. Приймаю футра літом до переховання.

— **Весняний сезон у Черчі.** Весняний сезон у Черчі починається 5. травня. Ті, що хоріють на ревматизм, ґіхт, ісхіяс, злу переміну матерії, шлункові, ниркові та жіночі недуги повинні користати з найдешевших цін і найдогіднішого часу лікування. Інформації: Управа Живця, Черче, п. Рогатин. 642 2—1(

— **Вечір скрипкових творів.** У пятницю, 16-го **IV. 1937, у малій салі Муз. Інст. ім. М. Лисенка** відбудеться вечір скрипкових творів учнів проф. О. Москвичева. У програмі: Бах, Бетовен, Віотті, Шуберт, Венявський. Початок в год. 7. вечором. Вступ за програмкою.

— **Академічні Вечорі у Львові, Рогатині і в Яворові.** В суботу 17. ц. м. в год. 18. відбудеться в Рогатині виклад п. н. „Процес і засуд Ісуса Христа". Прелегент: о. д-р В. Лаба. — В неділю 18. ц. м. в год. 16. відбудеться виклад в Яворові п. н.: „Постать Вишенського в творчості Івана Франка". Прелегент: д-р К. Чехович. — Того самого дня в год. 18. відбудеться в салі Української Бесіди у Львові (Рутовського 22) останній виклад п. н.: „Українська торговля в княжих часах". Прелегент: д-р Р. Зубик.

— **„Кріза сучасних державних систем і кляснократична ідея Липинського".** На таку тему відбудеться відчит м-ра Маркіяна Козака в салі „Української Бесіди" (вул. Рутовського 22) в четвер 15. ц. м. Початок в год. 18.30, вступ вільний.

— **З музичного життя у Львові.** Як довідуємося, на початку найближчого тижня виступить у Львові вперше з власним концертом співачка **Ольга Лепкова,** яка недавно дебютувала

Г. Ф. БЕНІШ.

НІЧНА ПРИГОДА.

Ми були смертельно втомлені, зовсім виснажені і похилені на сідлах дозволяли нашим коням везти нас, куди сами хотіли. Ми переїхали вже в той день величезний шмат дороги. Вчора вполудне виїхали ми з Суантченфу, щоб переслідувати громади тунгузів, що хотіли напасти на поїзд східнокитайської залізниці. Тунгузи завчасу втікли. Ми — чотири люда, три козаки і я, дістали телеграфічний наказ від нашого головного команданта в Харбіні, щоб „банду зловити". Бандити вдесятеро численніші від нас і краще ознайомлені з околицею, водили нас за ніс цілий день і цілу ніч, показалися нам на очі, але дати себе „зловити" не були такі дурні! Коли прийшла ніч, їх теж знудила ця безцільна забава, вони вистрілили кілька разів у повітря і розпрощалися з нами.

— Нехай ідуть до біса!

Ми опинилися серед густого лісу і не знали, куди повертати. Завертати? Ми зробилиб це радо, але не знали, в якому напрямку лежить Суантченфу. Навіть козаки виховані серед пустар не орієнтувались і рішили чекати на появу зір. Але зорі не показувались. Небо ставало щораз темніше.

— Чорт побери! Ми не можемо тут сидіти! Ніч стає щораз холодніша, може і дощ піде! Їдьмо навмання!

Коні попускали голови, поскубували травичку і везли нас, шкандибаючи. Десь опінкочі кобила козака Кворянина піднесла голову і щось вітрила. Але зробила це спокійно, не якби давала звістку про небезпеку, а більше з радістю. Інші коники потвердили звістку. За яких 15 хвилин віхали ми на поле з соєю, на дорозі якою їздили й інші. Ще за пять хвилин загавкав пес, один, другий, третій і крізь темряву доглянули ми світла малої фанзи (китайської селянської хати).

— Гей! китаюшки! відчиняйте!

Після третього оклику відчинилась у дверях мала щілина. Не можна було добечити хто стояв за ними.

— Що там?! гей, скоріше:

Один копняк чоботом у двері приспішив справу. Вибіг китаєць, мабуть господар, і залив нас словами, не дуже гостинними. Ми звикли вже були до того, що жовті нерадо впускали нас на нічліг і приймали такий привіт за природний. Ми відсунули його безцеремонно на бік і віхали на його подвіря. Один тягнув сіно з копиці, а решта входила до хати. Ми мусіли тільки вважати, щоб не попасти наосліп до „жіночої" кімнати, бо тоді китайці, хоч які терпеливі та добросерді, не знали жартів. Та ми знали з досвіду, як китайці будують свої хати і що лівобіч є ненарушна кімната. Навіть наомацьки потрапили ми до вітальні для чоловіків.

Кінг (піч з довгим припічком, що тягнувся вздовш цілої світлиці) був теплий і температура в хаті приємна. Світло, що падало зпід труби — бо іншого освітлення там не було! — дозволило нам розсістися. Ми були щасливі, що могли поскидати свої плащі і навіть не їши нічого кинулись на тоненькі соломяні рогожі. Місця було багато. Імовірно мешканці цієї домівки налякані нашим приїздом повтікали. Тільки в лівому кутку лежала якась постать прикрита веретами, хоч як було гаряче.

— Чи може хорий? — спитав я китайця.

Але цей махнув рукою — „ні".

Як довго я спав не знаю. Але хоч який я був змучений, прокинувся від штовхання. Ще сонний перевернувся я на другий бік, але знову хтось мене копнув у ногу. Чи може той прикритий — божевільний? І зараз почув я якесь хропіння, стогін і знову — трах! Якби можна було бодай щось бачити, але темрява була повна. Знову хтось мене копнув і водночас щось лизнуло мене по лиці — волосате та мокре. Я наомацьки почав відповідати штовханцями, але не помагало. Я почав відповідати щораз сильнішими ударами...

Я хотів уже витягнути револьвер, але неприємно було будити людей. Коли сусід своїми ударами не давав мені заснути я крикнув нарешті:

— Хлопці, чи нема у вас сірника?!

У відповідь я почув тільки хропіння сусідів. Нараз крик:

— Світіть!

Тягнулося це довго, бодай для мене. Після тривожного очікування нараз освітили кімнату. І хоч як ми всі були настроєні трагічно, побачили ми сцену, від якої ми ледви стримали сміх: Серед верет і коців весь загорнений, у шамотні, серед стогонів і бурмотіння лежав мій противник, що не давав мені спати — теля! Так, звичайне маленьке телятко, що кілька годин тому народилося. Його помістив тут власник хати, щоб воно не мусіло провести ночі на холоді у стайні.

Якби хто мені був колись виворожив, що я буду битися з телятем і то на китайському ліжку — я був би назвав його божевільним.

А проте така подія мені трапилась і я переживав її кілька годин трагічно при кінці вересня 1919 р. у 50 верстах на північ від Суантченфу у західній Манджурії

Перекл. д. з.

дуже успішно у львівській опері. Концерт цієї талановитої співачки (яка, до речі, після закінчення співочих студій у Львові, продовжувала їх у Відні) буде напевно цікавою новинкою в нашому музичному житті.

— Осторога Української Студентської Громади у Варшаві. У звязку з тим, що на терені Варшави від якогось часу ріжні люди переводять збірки, перепродують видання чи просять допомоги, покликаючись на Українську Студ. Громаду, почуваємось до обовязку перестерегти українське громадянство, що У.С.Г. відповідає лише за людей, які викажуться письменними уповноважненнями з печаткою і підписами. Про всякі надуживання просимо нас повідомляти. Адреса: Варшава 1., скр. п. 625, домівка: Сенаторська 8. м. 7. — **Управа.**

— Виклад у Польськім Фізичнім Товаристві. В четвер 15. ц. м. відбудеться в фізичній салі львівської політехніки засідання Польського Фізичного Товариства, на якому проф. М. Галивбренер виголосить дискусійний реферат п. н. „Програма навчання фізики в загальноосвітніх ліцеях“. Цей реферат має стати підставою до дискусії та опінії зацікавлених цією справою по думці міністерства освіти. Початок реферату в год. 6. вечора

— Хто виграв на льотерії? В нинішньому тягненні клас. льотерії впали м. ін. такі більші виграні: 10.000 зол. на ч. 12567 16576 134113 138648, 5.000 зол. на ч. 92060 104717 129308 178672, 2.000 зол. на ч. 99654 126126, 1.000 зол. на ч. 18991 53700 82776 98713 168425 173595, 500 зол. на ч. 1699 10329 13858 21339 25771 38865 49113 97196 103806 106028 112461 120905 177082 187725 187793, 400 зол. на ч. 50025 58972 69605 73015 78626 83026 94060 105944 107597 122301 123178 128712 133640 159166 179351 188783 194346.

— Залізничі знижки для літників. Міністерство комунікації привертає з днем 1. травня ц. р. 33% залізн. знижку для осіб, які вертаються з живців, чинних тільки в літньому сезоні. Листа цих живців містить спис 15 лікувальних місцевостей і 22 надморських літниці. Поворотні поїзки признаватимуть на дотеперішних умовинах, значить бодай по 14-деннім побуті на літниці і при віддалі бодай 100 км. літниша від місця замешкання. Літники, які будуть вертатись з подорожі зі знижковим білетом матимуть право користуватись перервами в подорожі. Управи живців будуть видавати 33 проц. знижки, одначе лікувальники мусітимуть легітимуватись документом тотожности зі знимкою.

— Перешкоджували жидівському похоронові. До прокуратора окружного суду у Львові прийшов зі скаргою комісар жидівської віроісповідної громади д-р Парнас, що невідомі з назвища студенти з Академічного Дому при вул. Лозінського перешкоджували похоронному обрядові Никодима Поляка, бувш. старшини, відзначеного військ. ордерами.

— Львівська хроніка. З мешкання Анни Ковалик вул. Войтіха 4. украв хтось з куферка 5.000 зол. і дорогоцінности, що про них нічого навіть не знав її муж. — Загонистий мотоцикліст Б. Пешак наїхав мотоциклем на каритку військового поготівля і ушкодив рефлектор. — Павло Андрухович власник автодорожки повідомив поліцію, що переїзджаючи вул. Легіонів, потрунув 10-літнього Ліпу Фрідмана, якого негайно відвіз до шпиталю. — У брамі при вул. Травгута 1 а. покинула Марія Островська (Гранична 6) свого 9-місячного сина і сама втікла. — На вул. Казимирівській сполошений кінь поранив трамваєвого моторового Вол. Пельца, опісля пігнав із візком на вул. Міцкевича, сам поранився та розбив візок.

— Арештування в Тернопільщині. В останніх тижнях перевела влада безпеки в Тернопільщині низку ревізій і арештувань. В висліді арештовано коло 150 осіб під замітом приналежности до КПЗУ. В селі Івачів Долішній арештувала поліція 22 особи. Там теж влада замкнула читальню „Просвіти“.

— Пожежі. У Рожджаловичах (Рудеччина) згорів мешкальний дім і пять господарських будинків Мехля Бруднера. Шкоди є на 3.000 зол. — У Гошанах у господарстві Федька Гавришкевича згоріли будинки вартости 500 зол.

— Новий рільний страйк у Кречовичах. У Кречовичах, маєтку Польської Академії Наук в повіті Ланцут, вибух знову страйк рільних робітників. Причиною страйку є за низькі платні і недотримування законних годин праці.

— Сфінгували грабіжницький напад. Микола Кулин із Грушови пов. Яворів і Станислав Колодій з Немирова пов. Рава Руська зголосили поліції, що невідомі справники узброєні в револьвери напали на них в лісі віддаленім 3 км. від Янова і забрали Колодієві 1.000 зол., які йому повірив Іван Когут, різник із Немирова. Поліційне слідство виявило, що грабіжницький напад був сфінгований, а гроші оба спроневірили.

— Краєва хроніка. Іван Босий їхав залізницею без білета зі Львова до Мшани. Коли кондуктор хотів Босого придержати, він вискочив і потягнув за собою кондуктора. Кондуктор поранився, Босого арештували.— У Лавочному вкрали злодії нічю із хати Германа Габера машину до шиття. — Із канцелярії гімназії в Стрию вкрали злодії грамофон із пятьма плитами, готівкою 20 зол., та тягарці ваги.

— Затроївся молоком. У Ярославі Лев Світальський купив від невідомої сільської жінки молоко, яке дав напитися свому синові. Син важко занедужав на затроєння і помер не відзискавши притомности.

— Смертність немовлят у Польщі. Головний Статистичний Уряд у Варшаві устійнив, що минулого року померло в Польщі 125.772 немовлят, значить 14.453 немовлят більше, як 1935-го р. На 100 народин припадає минулого року 14.1 випадків смерти немовлят. У порівнанні з 1935. роком це відношення збільшилося на 1.4 прц. Щодо віроісповідання — на римо-католиків припадає 83.146 випадків смерти немовлят; на греко-католиків 19.021; на православних 17.022; на євангеликів 2.783; мойсеевого віроісповідання 3.132, а на інші віроісповідання 6.668. Найбільша смертність припадає на населення греко-католицького віросповідання, бо 18.5 випадків смерти на 100 народин. Для євангеликів це відношення є 15.3; для римо-католиків 14.3; для православних 14; для жидів 5; для інших віроісповідань пересічно 11.5 випадків смерти на 100 народин.

— Польські народні танки на Цейльоні. ПАТ повідомляє з Кольомбо, що пластові дружини цейльонських дівчат зорганізували там показ народніх танків ріжних національностей. Найбільший успіх мала група пластунок, яка в оригінальних гуцульських одягах відтанцювала краковяка, куявяка, оберка, коломийку і „збуйницький“ танок. Направду дивно стає, читаючи таку вістку і годі зрозуміти, чому цейльонські пластунки одягаються саме в гуцульський одяг, щоб танцювати краковяка і куявяка.

— Хотів рижу і чаю. Японському летунові Іхінума, учасникові рекордового лету Токіо—Льондон приготовили на кройденському летунському майдані смачний і багатий обід. Одначе летун попросив, щоб йому дали рижу й чаю. Рижу на аеродромі зовсім не було, а чай признав Іхінума гидким і ледви його покушав.

— Процес 372 комуністів. Перед військовим судом в Сілістрії (Румунія) закінчився процес 372 комуністів обвинувачених у протидержавній зраді. Суд засудив 93 підсудних на кару вязниці від 6 міс. до 2 літ.

— Злінчували двох муринів. Юрба напала на вязницю в Ґренаді в стейті Місісіпі, де сиділо двох муринів під закидом убивства білого чоловіка. Юрба виволікла муринів з келії, привязала до деревляних стовпів, підпалила їх і мурини згоріли.

— „Болгарський Ляндрі“. В Софії покарали смертю відомого „болгарського Ляндрі“ Кірхвенга, якого спершу засудив суд на 17 років вязниці за вбивство 4-ох осіб. Недавно помилуваний Кірхвенг вийшов на волю, вбив двох старців і за те засудили його на кару смерти.

— Ріжні вісти. В китайській провінції Фукієн вибухла пошесть чуми, від якої вмирає денно 100 людей. — Фірма „Пате“ накрутить кольорову фільму з коронації короля Юрія IV. — В Німеччині заборонили продавати вино і тютюн хлопцям і дівчатам нижче 18 літ. — До Єрусалиму приїхала одного дня партія 1059 англійських туристів. Такої великої партії туристів не було від 50 літ. Туристи заняли 12 гостинниць.

— Вп. Передплатників „Діла“ у Львові повідомляємо, що передплату на „Діло“ й евент. залеглости можуть складати на руки наших інкасентів, які мають виказатися легітимацією Видавництва і трамваєвою картою ч. 255 або 256.

—о—

НІМЕЦЬКА НОТА ДО ВАТИКАНУ.

РИМ, 14. 4. ПАТ. Стефані повідомляє: Папа приняв нині рано державного секретаря Пачеллі, який закомунікував йому ноту, що її прислала Німеччина. Зміст ноти держать у якнайбільшій тайні.

З театру.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: „ПАННА МУЖАТКА“, комедія на 3 дії І. Коженьовського.

Старенька, наївна комедія за французькими зразками, що мусіла колись мати великий успіх своєю простотою, природним дотепом і легко веденою інтригою. Панна, що скінчила 27 років, задовго чекає на освідчини любого її серцю кавалера, з усіми прикметами та одною смертельною хибою: — нерішучістю перед.. подружжям. 27 років це для дівчини у тій старосвітській добі щось якби загроза по вік дівувати! Посидівши на провінції, придумала вона спосіб на свого нерішучого звеличника — приїде до столиці буцімто вже заміжня і тоді поведе гру своїми приззабами. Інтригу підтримує вірна її опікунка-тітка. Весь смак інтриги в тому, щоб показати, як хиби тої самої жінки перемінюються в очах її звеличника у прикмети, коли вона належить до другого.

Таку комедію може рятувати для сучасного глядача, що звик до штудерної інтриги і усяких несподіванок — тільки гра артистів. У даному випадку вона мала справді добрих інтерпретаторів в особах пп. Маляновичевої, Стечковської, Якубінської, а головно Леліви, що створив першорядний тип спенсіонованого майора. Публика не нудилась

м. р.

Зі судової салі.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Перед судом присяглих у Львові станув у середу 14. ц. м. **Дмитро Гукало,** 28-літній селянин з Кожич пов. Львів, якого прокуратор притягнув до відповідальности за злочин державної зради зі ст. 97 §. 1. к. з. (за приналежність до ОУН) та злочин зі ст. 155 §. 2. к. з. (поширення нелегальної літератури). Акт обвинувачення каже, що поліція арештувала підс. Д. Гукала дня 28. серпня 1936 р. на ярмарку у Стражчі і знайшла в нього лист, писаний по польськи того змісту, щоб один селянин віддав свого 15-літнього сина до розпорядимости повітової екзекутиви ОУН. під загрозою кари смерти. Лист вислано в імени української держави з підписом: повітова екзекутива ОУН та гаслом „смерть ляхам“. Далі акт обвинувачення каже, що підчас ревізії поліція найшла в підс. Гукала реферат протидержавного змісту і список 54-ох молодих хлопців від 10 до 16 років. Підсудний заперечив у слідстві приналежність до ОУН. Признався, що написав реферат, але він його не виголосив, ні не мав наміру виголошувати. Признався теж, — каже акт обвинувачення — що хоч скінчив лише 2 кляси народньої школи, написав декілька творів, але їх рукописи зберіг у безпечнім місці, де вони будуть лежати „так довго, аж повстане тут Україна“.

Підсудний заперечив на розправі свою вину. Признався лише, що написав листа до батька свого 15-літнього приятеля, щоб таким чином приневолити батька, аби посилав свого сина до шкіл, бо він буде колись ґеніяльним державним мужем на міру Мусолінія, Гітлера чи Пілсудського. Лікарі психіятри зізнали, що підсудний є епілептиком і тому в нього обмежена відповідальність.

На основі вердикту присяглих суддів, що признали у підсудного обмежену відповідальність,але потвердили теж оба питання у напрямі приналежности до ОУН (7 голосів так, 5 ні) і поширення нелегальної літератури (10 так, 2 ні) трибунал засудив підс. **Дмитра Гукала на спільну кару 2 і пів року вязниці та втрату публичних і громадянських прав на 10 років.** Трибунал зачислив йому слідчий арешт.

Трибуналові проводив радн. **Дисевич,** обвинувачував прок. **Лашкевич,** підсудного боронив адв. д-р **Володимир Старосольський.**

—о—

Дописи.

КОЛОМИЯ.

Піврічний попис елевів Муз. Інституту ім. М. Лисенка — філії в Коломиї відбувся 3. квітня ц. р. В програму ввійшло 16 точок продукцій елевів на скрипці й фортепіяні та 1 точка сопранового сольоспіву. Найперше відіграно Моффата „Інтермеццо" — скрипковий терцет із фортепіяном без дириґента, але зовсім удатно, що свідчить про вправність скрипаків. Відтак ішли на переміну продукції елевів на скрипці й фортепіяні від найнижчого до найвищого курсу науки. Із фортепіянових продукцій найкраща була Ковалева С., який добре відіграв Шітта: „Реверi" й Аренського: „Капріччіо". На виріжнення заслуговує продукція Недільської Н., що відіграла вдатно Шуберта „Момент музікаль" і Левіна „Гумореске" і дальше продукція Коссак Л. (Мендельсона „Лід оне Ворте" г-моль) та накінець Михайлів Д. (Бетовена „Фір Еліве"). У виконанні цих точок слідний великий вклад праці проф. Лагодинської Олени. Все таки публика була більш захоплена скрипковими продукціями, головно елева Запутовича Б., який прекрасно виконав Шопен-Сарасате „Ноктюрн" — Ес-дур. Є це безумовно дуже талановитий скрипак, яким слід бе спеціяльно заопікуватися. Не менш заслуговує на признання й елев Свєнти, який у виконанні Венявського: Концерт д-моль (I і II ч.) виявив велику техніку. Виявив він собі ймення доброго скрипака, а муз. Інститутові придбав славу. Що гра на скрипці є на належній висоті, це заслуга дир. і проф. Рубінгера Р. Не можна промовчати й сопранового сольоспіву Николишин Оксани, що зі зрозумінням відспівала Стеценка: „Тихесенький вечір" і Лопатинського: „Зелений гай". Завважали ми у виконанні не тільки симпатичний тембр голосу, але й динаміку та добру дикцію. Є надія, що вона при дальшій праці під опікою доброї вчительської сили (досі вчить її проф. Гумінілович Р.) може виробитися на першорядну співачку. З великим вдоволенням і признанням для цілого збору вчителів вертались учасники попису до дому. Побажаним булоб, щоб ширші громадянські круги цікавились дещо живіше цією важною та цінною установою в столиці Покуття.

В. М.

Гостина театру ім. Тобилевича. В днях від 5. до 9. ц. м. гостив у нас театр ім. Тобилевича і дав пять вистав: 1) „Шаріку", оперету Барвінча, нову річ зі стрілецького побуту, побудовану на дійсних переживаннях стрільців на Закарпатті, через те повну цікавих згадок; хоч мотиви мельодій не всюди оригінальні; 2) комедію з паризького побуту „Муж двох жінок", повну здорового гумору не без сатиричного елементу; 3) „Циганський барон", давно відому в нас оперету, яка все таки не постарілась; 4) обновленого „Вія" на 4 дії, який з уваги на історичну побутовщину (спудеї-бурсаки Київ. Академії) треба зачислити до кращих псс із давнього побутового репертуару; 5) „Чорногору в огні" (Довбуш), драму Евгена Задвірського, побудовану на переказах та історичних фактах із життя того цікавого поетичного боку опришка, поважно передеалізованого. Гра артистів стояла на високому мистецькому рівні і виказала, що праця режисера М. Бенцаля велика, з неабияким знанням та розумінням сценічного мистецтва. Декоративний бік вистав добре передуманий, дбайливий, ефектовний. На жаль, публики на деяких виставах було таки за мало. А шкода, бо вистави театру давали багато справжньої мистецької насолоди.

КОПИЧИНЦІ.

Українське купецтво збільшується. Актуальне тепер гасло: створити українське купецтво — знайшло відгомін також у Копичинцях. В лютім 1936 р. появилася перша у нас галянтерійна крамниця Павла Потикевича, опісля „Селянський базар" інж. Евгена Стрільцева. В осені 1936 р. та з початком цього року повстали: „Базар заліза" О. Елніса та О. Сторожинського, „Торговля шкір" В. Гречки, „Вапно і цемент" С. Кливуба і Клима, а „Готове взуття" Я. Клима й О. пира, „Нова галянтерія" П. Лазечка і „Торговля мішаних товарів" Музики. Всі крамниці ведені дбайливо, вони ввели сталі ціни і тішаться загальною симпатією. Дня 25. X. 1936. повстала в Копичинцях Філія Союзу Українських Купців; тоді вибрано виділ з головою В. Момотюком на чолі. Виділ необзнайомлений ще добре зі своїм завданням, не виконав вправді великої праці, але все ж намагався обєднати всіх купців, що працюють від давніших часів по інших містах та по селах Копичинеччини. По 3-місячній праці давній виділ на бажання більшої кількости членів скликав надзвичайні загальні збори на день 11. квітня ц. р. У них взяло участь 25 купців, переважно з міста Копичинець, передмість і найближчих сіл. На зборах був присутній також відпоручник Торговельно-Промислового Банку зі Львова інж. Цімура. Вибрано новий виділ у такому складі: інж. Стрільців, голова та члени: І. Червоновський, О. Елніс, Я. Клим, С. Лазечко. Інж. Цімура в переконливім рефераті заохотив купців до дрібної ощадности, яку має пропагувати комітет, зложений з інж. Стрільцева, П. Елніса та І. Червоновського, що рівночасно співпрацюватиме з Промислово-Торговельним Банком у справі кредиту для купців та полагоджування ріжних купецьких інтересів. Є надія, що новий виділ доложить усіх зусиль, щоби скріпити свою купецьку організацію, виробити їй відповідну пошану серед українського громадянства, збільшити її новими кадрами купців тих бранж, які ще не мають своїх крамниць у Копичинцях та сповістить кожній українській хаті копичинецького повіту, що всі закупи можна робити вже в українській крамниці. Фундаменти під творення купецького стану в Копичинцях вже положені — тепер черга на громадянство.

Вечір нової наддніпрянської поезії улаштила 28. III Філія „Просвіти" з Т-вом „Стріла", як продовження до першого вечора нової української поезії, що відбувся зимою ц. р. В програму увійшли деклямації творів наддніпрянських поетів, реферат про них та виступ хору ревелерсів, що відспівав 4 пісні. Тим вечором Філія перервала на весняний та літній час цикль „Літературних вечорів", що закінчились на буковинських письменниках. В осени Філія буде продовжувати „Літературні вечорі" аж до нинішніх часів.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

С. Магаляс: **ЯК ПІДГОТОВЛЯТИ І ВЕСТИ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ.** Додаток: М. Дужий: **РОЗПОДІЛ ПРАЦІ МІЖ ВИДІЛОВИХ ЧИТАЛЬНІ.** Львів 1937. Вид. „Просвіти". Ст. 16, 8°.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Укр. Мол. Театр „Заграва" під арт. пров. В. Блавацького.

САМБІР:
16. IV. Т. Шевченко.
17. IV. Мурахи.
18. IV. Земля (Стефаник. академія).

СТ. САМБІР:
19. IV. Т. Шевченко.
20. IV. Мурахи.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

ГОРОДЕНКА:
15. IV. Шалапут.
16. IV. Вій.
17. IV. Шаріка (вдруге).
18. IV. Чорногора в огні (Довбуш).

Робітничий Театр — саля Театру Ріжнородностей Рутовського 22.
16. IV. „Сербин".

Великий Театр:

Четвер, 15. IV. год. 8. веч. Хор Робітників Електрівні в Будапешті.

Пятниця 16. IV. театр нечинний з причини ген. проби.

Субота, 17. IV. год. 7.30 веч. Премієра „Професія пані Варрен" Берн. Шова.

Неділя, 18. IV. год. 3.30 попол. ціни найнижчі „Мадам Сан Жен". Год. 8. веч. опера „Ловці перел".

Понеділок 19. IV. год. 7.30 веч. „Професія пані Варрен".

Вівторок 20. IV. год. 7.30 веч. „Професія пані Варрен". Вистава закуплена. Купони „Або" неважні.

Середа, 21. IV. год. 8. веч. опера „Травіята".

КІНА.

АПОЛЬО: „Аллагів город" з Марл. Дітріх і Чарл. Боєром.
АТЛЯНТИК: „Місячна соната" з Іґн. Падеревським.
ВАНДА: „Ялва", „Тореадор і жінки".
ҐРАЖИНА: „Два дні в раю".
ЕВРОПА: „Три сестри Пенні".
КАСІНО: „Камелієва жінка" з Гретою Ґарбо.
КОПЕРНИК: „Напятнована" (Кей Френсіс).
МАРУСЕНЬКА: „Багате біднятко" із Шерлею Темпель.
МЕТРО: „Нана" з Анною Стен і „Єгипетські ночі" (Еді Кантор).
МІРАЖ: „Будеш усе моя" із Ґрейс Мур, „Заапайомилися в Монте Карльо" з Ліліяною Гервей.
МУЗА: „Сан Франціско".
ПАЛЯС: „Не вір мужчині" з Джоан Крофорд і Клярком Ґейбл.
ПАН: „Пан із мільйонами" з Ґейрі Купером.
ПАКО: „Пастер".
РАЙ: „Мельодії вздл Дунаю" комедія
СВІТ: „Деревляні хрести", „Геройська бриґада".
СТИЛЕВЕ: „Рік 2000" на основі Велса та ревія.
УТІХА: „Малий бунтар" із Шерлею Темпль" і ревія „Лікарство на смуток".
ХИМЕРА: „Крнівка щастя", „Пять дівчаток із Канади".

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
„Альпи".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 15. квітня 1937.

Берлін (357) 14.15 Розр. музика, 16.30 Моцартівський концерт, 19.15 „Про кохання та смерть" симфонія А. Ірмлера, 19.40 Вечірній гомін, **Білгород** (437) 18.00, 20.00, 22.20 Скрипка, 19.50 Нар. пісні, 21.05 Оп. дуети, **Будапешт** (550) 12.05, 20.50, 21.00 Циг. музика, 14.00 Форт., 17.30 Спів, 18.30, 19.00 Сальон. музика, 20.00 Солісти, 21.55, 22.00 Оп. орх., **Відень** (507) 17.10 Великодні та весільні пісні, 19.25, 20.00, 21.00 „Намисто Мадонни" оп. Вольф-Феррарія, 22.20 Австр. мельодії, **Дайтшляндзендер** (1571) 10.00 Нар. пісеньки, 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Німецькі пісні у вик. солістів, 20.30, 21.00 Симф. концерт, 22.30 камер. музика, **Кошиці** (259) 13.30, 18.00 Для Закарпаття, 17.15 Гумор. пісеньки, **Мілано** (369) 17.15 Вок. концерт, 19.00, 20.40 Розр. концерт, 21.00, 22.00 Комедія та скр. ресітал, **Мінхен** (405) 8.30, 9.00 Веселий муз. поранок, 10.00 Нар. пісні, 12.00 Військ. орх., 15.00 Для дітей, 16.30 Невідомі пісні Шуберта, альт. барит., 17.00 Нар. музика, 19.20 Весел. нар. пісеньки, 20.10, 21.00 „Сніжинка" оп. Рімського-Корсакова, **Прага** (470) 12.35 Сальон. квартет, 17.15 Спів, 18.00 Для дітей, 20.25 Скрипка, 21.00 Концерт орх., Пятигорський віол., **Радіо Парі** (1648) 13.15, 16.30, 19.45, 20.15 Спів, 17.00, 18.00 „Поліевкт" траг. Корнеля, 20.30, 21.00, Камер. музика, 21.45, 22.00 Концерт орх., спів, **Рим** (421) 17.15 Танк. музика, 20.45 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Мойсей" обл. драма Россінія.

Пятниця, 16. квітня 1937.

Берлін (357) 14.15, 20.10 Розр. музика, 17.00 Пісні Чайковського, Шлемілер сопран; форт., 19.20 Орх. концерт, 20.35, 21.00 „Мінна фон Барнгельм" ком. Лессінґа, **Брно** (325) 19.30, 20.00 „Іль Матрімоніо сеґрето" оп. Чімарози, **Брюсель фран.** (484) 20.00, 21.00 „Королівські лови" оп. Дало, **Будапешт** (550) 17.30 Скрипка, 18.10 Циг. музика, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, **Віднь** (507) 12.00, 18.10 Орх. концерт, 17.05 Для дітей, 17.30 Кишлові твори у вик. солістів, 19.25, 20.00 Орх., спів, 22.20 Танк. музика, **Дайтшляндзендер** (1571) 9.40 Байки, 14.00, 16.00 Музика, 15.15 Діточі пісні, 18.00 Вок. авдиція, 19.00 Веселі мельодії, **Кошиці** (259) 18.00 Для Закарпаття, 20.00 Концерт хору, **Мілано** (369) 16.00 Скрипка, форт., 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, 22.40 Джез, **Мінхен** (405) 8.30, 9.00 Весел. мельодії, 12.00 Веселе полудне, 16.50 Солісти, 18.00 Нова розр. музика, 19.15 Веселий концерт солістів, 20.10, 21.00 Вальси та марші, **Прага** (470) 15.00 Орх. концерт, 17.15 Квартет ц-дур Баккілі, 20.25, 21.00 Концерт, **Радіо Парі** (1648) 12.15 Орх. концерт, 18.15, 18.45, 19.45, 20.15 Спів. ресітал, 14.00 Літер. авд., 14.30, 15.00 Театр Уляи, 16.00 Камер. музика, 18.30 Віольончеля, 17.45 Пісні, 19.00 Форт. ресітал, 20.30, 21.00, 22.00 Галевий концерт, **Рим** (421) 17.15 Форт., сопран, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Муджіна" оп. Валенте й Таліяферія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 15. квітня 1937.

6.30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка 6.50 Музика з гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Поранок для молоді вселюдних шкіл: орх., скр., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Легка італійська музика у вик. мандолістів, 12.40 Полудневий денник, 12.50 Полезні довідки в меншому господарстві, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Легка музика з гр. пл., 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Вальси із Штравса, гр. пл., 15.55 Куток гумору, 16.00 Програма на завтра, 16.05 В діточій кімнаті, гр. пл., 16.20 Хвилина питань, авд. для старших дітей, 16.35 Фрагменти з опер Вердія, гр. пл., 17.00 Боротьба із сухотами, діальоґ, 17.15 Іґн. Фел. Добжинський: Секстет ес-дур оп. 39, на дві скр., альтівки, дві віол., контрабас, 17.45 Книжка Ів. Булгака про Вильно, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Промова голови Уряду Ф. В. і В. Пр. Катовиці, 18.15 Сніговий комунікат, 18.17 Спортові вістки, 18.25 Маєрбер: Увертюра „Табор на Шлеську", орх., гр. пл., 18.35 Польська еміграція з Америки в часі незалежн. праць, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уваги: „Чорні тюльпани" Макса Вітте, 19.40 Арії та пісні, відсп. Сергій Беноні в супр. форт., 20.00 Легка музика у вик. військ. орх., 20.30 „В ескімосів", 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Ст. Вол. Норадовський: Скрипка I., II., альтівка, віол., спів, віоля д амуре, форт., 21.45 У віденському городці, квартет, 22.25 Танкова музика з гр. пл.

Пятниця, 16. квітня 1937.

6.30 Ранішня авдиція, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Для старших дітей: „Подорож на кит", 11.57 Сигнал часу, 12.03 Россіні: гр. пл., 12.40 Полудневий денник, 12.50 Поживна страва в одному горшку, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Попурі з Церерових оперет, гр. пл., 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Львівська молодь перед мікрофоном: Сон матурнстки, 15.55 Туристичний інформатор, 16.00 Програма на завтра, 16.05 Український хор (із гр

пл.): 1) „Кармелюк", 2) „Ой не гаразд запорожці", 3) „Ой сів пугач", 4) „Ой наступає та чорна хмара", 16.15 Гутірка о хорових, 16.20 Орх. концерт, 17.00 Програма заг. освітніх ліцеїв (вадчит для батьків), 17.15 Концерт. фортепіян, кларнет, 17.50 Актуальна гутірка, 18.00 Спортові вістки, 18.05, 18.15 Спортовий порадник, 18.20 Кап. Гори, 18.30 Легка музика в гр. пл., 18.40 Академ. спорт у Львові, 18.50 Огляд хліборобської преси, 19.00 Із спогадів про Бол. Пруса (фрагм. із книжки Т. Гіка: „Талант, дивацтво та ще дещо"), 19.20 Авд.: 3 вісне по краю 19.45 Оп. фрагмент, 20.00 Муз. гутірка, 20.15 Симф. концерт, орх., форт.; у перерві коло 21.00 год. Веч. делики і гутірка Про зїзд союзу господинь дня", 22.30 Скрипка з завданнями оподо Мар. Гемарь. 22.45 Танкова музика з р. 114, у перерві в год. 22.55 Останні вістки.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Купно—продажа: Бельги бельг. 91·08—88.65, Доляри американські 5.28·00, 5.25·50, доляри канад. 5.25.00—5.25·50, Фльорени гол. 289.72—288·00, Франки фр. 23.61—23.47, Франки швайцарські 120·35—119·55, Фунти англ. 25.94—25·78, Гульдени данц. 100.20—99·80, Корони ч. 16.10—15.10, Кор. дан. 115·79—114.95, Кор. норв. 130.33—129.35, Корони шв. 133.68—132.70, Ліри італ. 24.10 — 23.50, Марки фінл. 11.46—11.00, Марки нім. 123·00—122·00, Шил. австр. 97.00—96.00. Марки нім. срібні 120, 127.

Акції.

Банк Польський 102·00, 102·25, Цукор 30·25, Вугіль 20·00, 20·25, 20·00, Ліпопол 13·25, Стараховичі 32·50.

Тенденція неодностайна

Папери.

5 пох. інвест. 1 ем. 66·00, серія 85·00, 2 ем. 65·25, серія 83·75, 5 пр. пох. конв. 57·00, 6 дол. 55·25, купон 3·39, 4 проц. прем. дол. 45·00, 4 проц. пох. консолід. 56·00, 55·25, 55·50, 54·50, 54·00, 54·13, три ост. сек. 53·75 др.

Тенденція дещо сильніша.

Збіжжя.

Львів, 14. IV.

За 100 кг. льоко вагон Львів:

Пшениця одн. червона	29·50—29·75
Пшениця збір. червона	28·75—29·00
Пшениця одн. біла	29.25—29·50
Пшениця зб. біла	28·50—28·75
Жито штандарт І.	23·75—24·00
Жито шт. II.	23·50—23·75
Ячмінь одн.	24.50—24·75
Ячмінь на кливо	23.00—23.25
Ячмінь паст.	22.00—22·25
Овес шт. І. незадош.	22·25—22·50
Овес шт. І. А легко зад.	21.50—21.75
Овес шт. II. незадош.	21·50—21.75
Овес шт. II. А легко зад.	20·75—21.25
Мука пшенич. разова до 95%,	32·75—33.25
Мука житна разова 0·95%	30.00—30.25

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 14. квітня н. р. кооперативам платив за льоко Львів:

1 кг. масла десерового бльок без опакування . . . . . 2.95 зол.
1 кг. масла десеров. бочкове та експ. включно з опакуванням 3.00 „
молоко від 11. 1. ц. р. . . 0.16—0·17 „
копа яєць . . . . . . 2·50 „

Тенденція на масло і молоко вдержана, на яйця слаба.

Ще раз зазначуємо, що за масло експортове включно з експорт. опакуванням платимо по 3·00 зол. від 31. березня ц. р., а не по 3·20 зол. як помилково видруковано.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 14. IV. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові, (пл. Відьчевського ч. 3) такі ціни:

Індички 1. кл., добре умясені, повногруді товсті 1.40 зол.
Курки молоді 1. кл. товсті без вапнаку на ногах від 1.80 кг. вгору 1.15 „

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Управа Товариства взаїмних обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" у Львові (Ринок ч. 38, ч. тел. 258-48) розписує отсим конкурс на **пропагандивно-рекляммовий плякат.** Темою плякату є: пропаганда ідеї життєвих обезпек.

За найліпші плякати визначується дві нагороди:

1-шу у висоті зол. 150.—,
2-гу у висоті зол. 100.—.

Нагороджені плякати стають власністю Товариства „Карпатія", крім цього застерігає собі Товариство право закупу інших, ненагороджених проектів.

Докладніші інформації можна дістати в бюрі Товариства (устно в урядових годинах або письменно).

Речинець зложення проектів минає в дні 15. травня ц. р.

Проєкти слід складати під псевдонімами, а в замкненій коверті має бути подане імя, прізвище та адреса проєктодавця. 652